

Ἔτος Ε΄.

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ 1877.

Φυλ. Η΄.

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΥ

Λόγος ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ Κ. Εὐσταθοπούλου ἐν τῷ Ἐμπορικῷ Σχολείῳ τοῦ κ. Ν.

Ἀρῶνῃ τῆν 17 Ἰουνίου 1877 τελευταία τῶν ἐξετάσεων ἡμέραν. (α)

Κύριοι

Ἐάν ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ βίῳ παράγμενον τοῦ οἴκου καὶ τῆς πολιτείας φαίνεται, ἀμφοτέρω δὲ ταῦτα στενὸν μετ' ἀλλήλων σύνδεσμον ἔχουσι καὶ τὸ ἕτερον ἄνευ τοῦ ἑτέρου ἀτελῶς καὶ ἀνωφελῶς πολλὰκις λειτουργεῖ καὶ ἐάν ἡ ἐθνικὴ ἀποκατάστασις τούτων εἶνε δημιουργήμα καὶ σπουδαιότατον παντὸς πολίτου μέλημα, νομίζω ὅτι δὲν ἀπομακρύνομαι τῶν διαθέσεων τῆς ἐντίμου ταύτης δημηγύρεως, οὐδὲ θέλομεν κατακριθῆ, ἐάν ἀφέντες τὴν πολιτείαν καὶ τὸ σχολεῖον εἰσέλθωμεν εἰς τὸν οἶκον καὶ ἐπισκοπήσωμεν, ποῖος ὢν καὶ ποῖα πράττων δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ προορισμόν. Κληθεὶς ἐξ ὀλίγου ὑπὸ τοῦ περισπούδαστου φίλου καὶ ἀδελφοῦ

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Η.)

σκαπανέως τοῦ πνευματικοῦ τούτου φυτωρίου ἵνα τῆς ἡμέρας τὸ χαρμόσυνον ἐπικοσμήσω διὰ λόγου ἐπαξίου τῆς παρούσης δημηγύρεως, ἐπὶ πολλῷ ἐδίστασα ἂν ἔπρεπε νὰ ἀναλάβω γενομένην μοι τοιαύτην πρόσκλησιν, τὸ μὲν διότι τῆς ἀληθείας ὁ λόγος βα-

(α) Τὸ Ἐμπορικὸν Σχολεῖον τοῦ κ. Ν. Ἀρῶνῃ εἶνε ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐν Σμύρνῃ ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων. Ἰδρῦθὲν τῆν 1857 ἐξακολουθεῖ ἔκτοτε ἄνευ διακοπῆς παρέχον πλείστας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἡμετέραν κοινότητα. Ἐν αὐτῷ διδάσκονται μαθήματα μέχρι τῆς Γ. Γυμνασιακῆς τάξεως καὶ εἶνε ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τῆς Εὐαγγ. Σχολῆς. Ἡ ἀκρίβεια περὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διαίταν καὶ ἡ ἀυστηρότης περὶ τὴν πειθαρχίαν εἶνε προσόντα δι' ἃ οἱ πλείστοι τῶν εὐπορούντων ὁμογενῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῶν Νήσων ἀποστέλλουσι τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὸ ἐμπ. Σχολεῖον.

σκειάς και χαριζόμενος, και φεΐδεται ένθα τών πάντων στέρησις φαίνεται' ώςτε άμφίτερον και φειδόμενος και δαψιλευόμενος βλέπεται. Γνωστόν είναι ότι οί μάλιστα μετά κινδύνων άποκτώτες τόν πλοϋτον είναι οί ναυτικοί. Κατακλείουσι τήν ζωήν αύτών έντός σεσαθρωμένου σκάφους, δύο έως πάντε δακτύλων από τών βασιλείων του Χάρωνος απέχοντες. Ήθελε λοιπόν υποθέσει τις ότι είναι οί οικονομικώτατοι και μάλιστα φειδωμένως δαπανώντες. Άλλά τουναντίον συμβίνει' άμα επιβώσιν επί της ζήρας οί ναύται είναι ίκανοί να δαπανήσωσιν έν μι' ήμέρα όσα ένιαυτόν έν κινδύνους συνέλεξαν. Όθεν οί κτώμενοι δέν είναι πάντοτε και οί τακτικώτερον διαχειριζόμενοι. Εύνοούσαν τήν τύχην πολλάκις έχων και ό οικονομικώτατος τών εμπόρων από του φειδωλοτάτου εις έλευθεριώτατον μεταβάλλεται. Μόνη λοιπόν ή γυνή είναι ό καταλληλότερος της οικιακής οικονομίας διαχειριστής. Αυτή ακριβώς τας ανάγκας γνώσκουσα ένα δέν να θέση κανόνα και προς τοϋτον να έθίση πάντας, τήν ώφέλειαν καταδείξασα. Διαχειριζόμενη τήν οικονομίαν δύναται περικόπτουσα τών περιττών και εις ώφέλιμα μεταποιούσα να εύκολύνη μεγάλως του άνδρός τας καιρικας δυσχερείας. Προωρισμένη δε υπέρ του οικου ούδέν προς τά έξω αποβλέπει. Μέριμνα και κόσμημα αύτης είναι ό οικος, ό άνήρ και τά τέκνα. Είναι ώραιότερα και σεμνοτέρα έν τω πλούτῳ της πενίας του έαυτης οικου βιούσα, ή έν τῃ στερήσει του επιδεικτικού μεγαλείου. Αναλογιζόμενη ότι είναι παραγωγός νέας γενεάς από τών σπλάγγων και διά τών χειρών αύτης τρεφομένης, προς τοϋτο όφείλει έαυτήν να ρυθμιζή' διότι μη λανθανέτω αύτην ότι πάσαι αί άρεται και αί κακίαι τών γονέων και μάλιστα της μητρός μεταδίδονται εις τά τέκνα, και δυσκόλως δύναται να εξαλείψη αυτας και ή αυστηροτάτη τών παιδεύσεων' άλλ' ότι και ή από τούτων άμοιβή ή ζημία και προαγωγή ή κατάπτωσης τάχιον ή βράδιον άδύνατον να μη επέλθῃ. Εύσεβής και σεμνή κόρη είναι μη-

τρικῶν φροντίδων τὸ σέμνωμα, άκοσιος δε και άσεβής οικιακή; άδιαφορίας ό περιέγλωσ. Πάσα άπρεπής υπέρ τών τέκνων υποχώρησις είναι μελλούσης πικρίας ποτήριον. Η μήτηρ είναι τὸ υπόδειγμα προς θ διαπλάσσονται. Όσον αν μεταβληθώσιν έν τῃ κοινωνία αί οικογενειακάι εξεις ούδέποτε λησμονούνται και πολλάκις ώφθησαν γέροντες λέγοντες και πράττοντες όσα και παιδες. Αί κατ' οικον εξεις είναι ή περιστολή της νεότητος, τών άνδρων ή άμιλλα και τών γερόντων τὸ έντροφήμα. και τά πρώτα έτη του άνθρωπίνου βίου είναι τὸ έφώδιον και ή συγκομηδή του γήρατος. Όθεν οί πεφεισμένοι και άμελῶς σπείροντες πεφεισμένως και θερίζουσιν, οί δε πάσαν επιμέλειαν εις τήν τών άγρών καλλιέργειαν καταβάλλοντες άφθονον τόν θερισμόν έχουσιν. Όσπερ δε ού τὸ χρηματίζεσθαι ούδέ τὸ κτάσθαι άπλῶς, αλλά τών κεκτημένων ή καλή χρῆσις τήν κτήσιν ποιεί και πολλάκις τὸ φυλάξει τὰ αγαθὰ χαλεπώτερον του κτήσασθαι πέφυκεν, οϋτως επειδή τά τέκνα, ό τελικός του γάμου σκοπός, είναι τὸ θεμέλιον και τὸ πολυτιμότατον του οικου άγλάισμα, ταυτα έστωσαν τὸ βυκάλημα του ύπνου τών γονέων και της εξεγέρσεως ή μέριμνα. Ούδεις γονεῦσι μεζών πλοῦτος και πολυτελέστερον κειμήλιον τέκνων ευήγμένων. Τραφέντα και παιδευθέντα είναι τὸ σέμνωμα και ή παρηγορία και επί ταίς χρῆσταίς τούτων έλπίσιν οί γονεῖς τρέπονται. Διδαχθήτωσαν λοιπόν ένωρίς ότι τὸ πατρικόν ένομα όπερ αυξηθέντες φέρουσιν είναι υπόμνημα τών όφειλομένων προς εκείνους καθηκόντων, ή δε νεότης έφ' η̄ σεμνύονται, κραμα οϋσα μητρικου γάλακτος μετά πατρικου ιδρωτος, πρέπει να συνέχη αυτου; σφιγκτά προς θ κατ' αρχάς κατετέθησαν λίκνον. Οί έπαινοι και εύλογίαι τών τέκνων πολλαπλασιάζουσι τών γονέων τά έτη και θνήσκοντες έν ειρήνη του; όφθαλμοῦς κλείουσιν, αί δε βλασφημίαι συντέμνουσι τόν βίον και ή ελαχίστη παρεκτροπή διατρύπῃ τά σπλάγγνα αυτών δρυμύτερον όξυτάτης μαχαίρας και χαίνοντα τόν

τάφον μετά μορμουκείων δεικνυσι. Ποσάκις φιλόστοργος μήτηρ δια δακρύων τήν κλίνην άπαθού; υίου έθρεξε, και ποσάκις αί νύκτες άτελεύτητοι έφάνησαν εις πατέρα υπέρ άδιαφορούτος και τών πάντων επιλελησμένου υίου! Τί σκληρόν θρέμμα θυγάτηρ άδοξούσα οικον και πόσον δειναι του γήρατος αί ήμέραι γονεῦσι της περιουσίας στερηθείτι παρ' υίων εις ους πεπιστευμένοι πάντα έτυχον! Πόσον δέλεθρια τά θρέπτρα αποδιδουσιν οί νέοι, όταν μόλις πρόσθηθοι γενόμενοι τρέπωνται εις τών άέργων και άνεστίων τας κακίας και περι ούδενός τήν οικιακήν τιμήν ποιούμενοι περιτρέχουσιν ως βεβακχευμένοι και κομαζοντες τας ρύμας έντός και εκτός της πόλεως και φοιτώσιν εις τά κοινά της άργίας και λαιμαργίας λεσχηνευτήρια! Πόσον αληθώς όλίγοι παιδες τοίς γονεῦσιν όμοιοι και πόσον όλιγώτεροι εκείνων οί καλλίτεροι!

Παῦροι γάρ τοι παιδες, όμοιοι άνδρι πέλονται, οί πλείονες κακίους, παῦροι δε τε πατρὸς άρείους.

Έναυθα δε του λόγου γενόμενος δέν δύναμαι τελευτών να παρέλθῳ έν σιωπῃ όλέθριόν τι τοίς ήμετέροις οικοίς σύμπτωμα, ούδέ να μη επικαλεσθῳ τήν προσοχήν τών δυναμένων συντελέσαι και μάλιστα παντός συναισθανομένου τὰ χρέη του οικογενειακου ασύλου και τιμῃς υπέρ τών άτυχῶν εκείνων όμογενῶν πλασμάτων, όσα ή δεινή της πενίας ανάγκη πανταχούθεν του Αίγαίου αποστέλλει ήμιν. Πόσον ήθικόν βάρος προσγίνεται από τών άθῶων τούτων της οικιακής άδιαφορίας θυμάτων! Λαμβανόμεναι αί κόραι αυται ένα ύπηρετήσωσι κατ' εικον, αί μὲν προς άνατροφήν τών τέκνων, αί δε προς τήν λοιπήν οικιακήν οικονομίαν, πτοούνται υπό του αντιθέτου βίου και της ευζωίας και διανοούμεναι άμέσως έμοιον αυταις να ετοιμάσωσιν, αποπλανώνται ραδίως και καταστρέφονται ού μικρόν τὸ σπέρμα της διαφθορας και εις τοῦς οικους έν οίς

(ΟΝΗΡΟΣ ΦΙΛ. Η')

μένουσι διαχέουσαι. Διαφθείρονται λοιπόν υπό της ευμαρείας του ήμετέρου οικου και συνδιαφθείρουσιν αυτόν. Διό και τοϋτο τὸ ύφέρπον κακόν όφείλουσιν οί γονεῖς και μάλιστα αί μητέρες μετά μεγίστης να επιβλέπωσι προσοχής ώστε διασώζουσαι τας κόρας ταυτας ασφαλίζουσι του ιδίου οικου τά ήθικά θεμέλια και σώζουσι τά κατώτατα της κοινωνίας στρώματα από της ειδεχθεστάτης τών διαφθορών' διότι ή διαφθορά λαού τινος περι τά ήθη και τήν θρησκείαν είναι ή μεγίστη τών ήθικῶν συμφορών και χειρίστη τών πληγῶν του Φαραώ. Όρθως λοιπόν ό Έπίκτητος συνωδά τούτοις παρήνεσεν ειπών' « εἰ θέλεις τήν οικίαν ευδ' » οικεῖσθαι μιμού τόν Σπαρτιάτην Λυκοῦργον' αν γάρ τρόπον οϋτος οϋ τέχισι τήν » πόλιν εφραξεν, άλλ' άρετή τοῦς ένοικοῦντας » ούχύρωσε και διά παντός ετήρησεν ελευθέραν τήν πολιν, οϋτω και οϋ μη μὲν » γάλην αυλήν περιβαλλε και πύργους ύψηλους ανίστα, αλλά τοῦς ένοικοῦντας » εϋνοία και πίστι και φιλιὰ στήριξε και » ούδέν εις αυτήν εισελεύεσται βλαβερόν, » οϋδ' αν τὸ σύμπαν της κακίας παρατά » ζηται στίφος.»

Έν γένει λοιπόν ό οικος συντελείται και συγκρατείται έν τῳ συνδέσμῳ πάντων ὦν εἰπομεν. Όπου οί πάντες προς έν τείνουσιν, ένός επιτάττοντος, όπου βασιλεύει όμοφροσύνη και κοσμιότης παρα τοίς ήγουμένοις, χρῆστότης δε και ευπειθία παρα τοίς έπομένοις, έν τῳ οικῳ τούτῳ ένοικεί ή κατ' άνθρωπον ευδαιμονία. Ευτυχεις δε είναι αί πόλεις και τά έθνη όσα εκ πλειόνων τοιούτων συναποτελοῦνται οικῶν. Έν τοιαύτη κοινωνία και τά Σχολεία, οί δεξιοί τών εἰκῶν παράσειροι, και ή παιδεία έν καλῳ τεθειμένη φέρει ευχήμους τοῦς καρπούς αυτης. Είκοσι συγκομιδὰς ένιαυσίων πνευματικῶν πόνων ή Σχολή αυτη κατατεθειμένης ήδη έν τῃ κοινωνία ταυτη έχουσα, ται αυτην πολλάκις πύχθη του ήμετέρου οικου τήν αποκατάστασιν' εικοστόν δε τούτον Λυκάβαντα συμπανηγυρίζων νῦν έν τῃ φιλοξενῳ και τῃ φυσάση μι' ισῃ ταυτη πωλει,

τοιαύτην καὶ ἐγὼ περὶ οἴκου γνώμην ἔσχηκα καὶ ταύτην ἐκθείς ἐνταῦθα, πέποιθα ὅτι οὐ πολὺ ἀφίσταμαι τῆς ὑμετέρας διαθέσεως. Εὐχομαι δὲ ἵνα αἱ ὀλίγα αὐταὶ κρίσεις ἀντικείμενον σκέψεως λαμβανόμεναι καὶ πολλαπλασιαζόμεναι συμπληρώσωσι τὸ ἐλλειπὸς τῶν ἐμῶν λόγων καὶ ἐπενέγκωσι τὴν δυνατὴν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων διάρθρωσιν. «*Λόγος γὰρ κἀν ἀπλῶς καὶ πάνυ κακῶς λεγόμενος ἀπὸ καλλιῆς τῆς τοῦ λέγοντος προθέσεως συνοίσει τοῖς ἀκούουσιν.*»

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΑΛΚΗΣΤΙΔΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ.

Κατὰ *Patin* καὶ *Saint-Marc Girardin*

Ἡ Ἀλκίσις εἶναι ἴσως τὸ τολμηρότατον τῶν δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου ὡσπερ καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ τολμηρότατος τῶν Ἑλλήνων τραγικῶν. Πόσαι ἀντιθέσεις ἐπίτηδες ἐν αὐτῷ συνηθροισμέναι! Μετὰ ποίας τέχνης τίθησιν ὁ ποιητὴς ἀκαταπαύστως τὸ κακὸν πλησίον τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ἄσχημον πλησίον τοῦ ὀραίου καὶ τὸν ἐγωϊσμὸν πλησίον τῆς αὐταπαρνήσεως. Ἐλέχθη περὶ τοῦ Σωκράτους ὅτι μεταβιβάσας τὴν φιλοσοφίαν ἀπὸ τῆς θεωρίας εἰς τὴν πράξιν κατεβίβασεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ὁμοίον τι ἐποίησεν ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ τραγωδίᾳ αἴρων τοὺς μυθικοὺς πέπλους τῶν παραδόσεων καὶ ἀποκαλύπτων τὴν ἀληθῆ τῆς ἀνθρωπότητος εἰκόνα.

Ἡ παράδοσις ἢ χρησιμεύσασα ὡς βάσις ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ τοῦ Εὐριπίδου ἦτο ἀπλουστάτη. «Ὁ Ἀπόλλων φιλοξενηθεὶς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀδμήτου κατὰ τὴν ἐπιτῆς γῆς ἐξορίαν του, ἠτήσατο παρὰ τῶν Μειρων ὅπως ὁ Ἀδμητος μέλλων τελευτᾶν παράσχη τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐκόντα ἀποθανόμενον ἵνα ἴσων τῷ προτέρῳ χρόνον ζῆσθ. Οὐδετέρου δὲ τῶν γονέων ἐθελήσαντος ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἀποθανεῖν, Ἀλκίσις ἢ σύζυγος τοῦ Ἀδμήτου παρέδωκεν ἑαυτὴν ἐκουσίως

εἰς τὸν θάνατον μετ' οὐ πολὺ δὲ τῆς συμφορᾶς ἐλθὼν ὁ Ἡρακλῆς καὶ θαυμάσας τὴν ἀρετὴν τῆς γυναικὸς ἠλευθέρωσε τὴν Ἀλκίστιν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ θανάτου καὶ παρέδωκεν αὐτὴν πάλιν εἰς τὸν σύζυγον της.» Ἐπὶ τοῦ ἀπλουστάτου τούτου μύθου βασισθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἐδημιούργησε τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ τοῦτο τὸ πλήρες ζωηροτάτων καὶ τρυφερωτάτων οἰκογενειακῶν αἰσθημάτων.

Πρὸ τοῦ παθητικοῦ μέρους τῆς ὑποθέσεως τοῦ παρουσιάζει ὁ ποιητὴς τὸ θαυμαστὸν διὰ σκηνῆς ὅπως πρωτοτύπου. Ὁ θεατὴς βλέπει κατὰ πρῶτον τὸν Ἀπόλλωνα ἐξερχόμενον ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Ἀδμήτου ἐξερχεται δὲ ὁ Ἀπόλλων διότι δὲν θέλει νὰ γείνη μάρτυς τοῦ θανάτου τῆς Ἀλκίσιδος, ἧς ἡ τελευταία στιγμή προσεγγίζει συναντήσας δὲ εἰς τὴν θύραν τὸν θάνατον πορευόμενον εἰς τὸ θυμὸν του συνάπτει μετ' αὐτοῦ σφοδρὰν λογομαχίαν προσπαθῶν νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ τρέψῃ τὸ βέλος του εἰς τοὺς γέροντας γονεῖς τοῦ Ἀδμήτου ἢ τουλάχιστον νὰ περιμείῃ τὸ γῆρας τῆς Ἀλκίσιδος ἄλλ' ὁ σκληρὸς θάνατος μένει ἄκαμπτος καὶ οὕτως ὁ Ἀπόλλων ἀπέρχεται ἄπρακτος προαναγγέλλων ὅμως εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ Ἀλκίσις δὲν θὰ βραδύνη νὰ εὕρῃ τὸν ἐλευθερωτὴν της.

Ἡ σκηνὴ μένει κενὴ καὶ μετ' ὀλίγον καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ χοροῦ συγκειμένου ἐκ γερόντων τῆς πόλεως τῶν Φερρών, οἵτινες πλήρεις ἀνησυχίας καὶ αγωνίας ἐρχονται νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τῆς τύχης τῆς βασιλείσεως των, τῆς ὁποίας τὴν ἀφοσίωσιν θαυμάζουσι καὶ θρηνοῦσιν. Ἡ μεγάλη σιωπὴ ἢ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ ἐπικρατοῦσα πείθει αὐτὸν ὅτι ἡ Ἀλκίσις ζῆ ἀκόμη καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναπέμπουσιν ὑπὲρ αὐτῆς θερμότητάς εὐχὰς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἰδίως εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν σωτῆρα τοῦ Ἀδμήτου. Οἱ λόγοι τῶν γερόντων τούτων, οἵτινες ἐν τῇ σκηνῇ ἀντιπροσωπεύουσι τὸν λαόν, ἢ ἐλπίς των, ἢ ἀπελπισία των, ἢ ἀμφιβολία των, τὰ συμπεράσματά των καὶ ἐπὶ τέλους ἢ ἀνυπομονησία καὶ ἢ εὐδυνῆρα περι-

εργεῖα των ἐξεικονίζουσι πιστῶς ὅποιαν ἐντύπωσιν προῦξένησεν εἰς τὴν πόλιν ἢ ὑπὲρ τοῦ Ἀδμήτου ἀφοσίωσις τῆς Ἀλκίσιδος.

Ἡ πρώτη θεράπεινα τοῦ Ἀδμήτου ἐξίρχεται μετ' ὀλίγον ἐκ τῶν ἀνακτόρων διακρυροῦσα ἐρωτᾶται μετὰ σπουδῆς ὑπὸ τῶν γερόντων καὶ διηγείτοισι φυσικώτατα καὶ παθητικώτατα τὰς λυπηρὰς προπαρασκευὰς τοῦ θανάτου τῆς Ἀλκίσιδος ἄλλ' ἄς ἀκούσωμεν αὐτὴν τὴν θεράπειναν.

«*Ἄμα αἰσθανθεῖσα ἡ Ἀλκίσις προσεγγίσασα τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου της, λέγει ἢ θεράπειναν, ἔλουσε τὸ λευκὸν σῶμά της ἐν ποταμίῳ ὕδασι καὶ ἐκβαλοῦσα ἐκ τῶν κεδρίων κίβωτίων της τὰ πλοῦσια αὐτῆς ἐνδύματα ἐνεδύθη εὐπρεπῶς ἔπειτα δὲ σταθεῖσα πρὸ τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἑστίδας, «ὦ Δέσποινα, εἶπεν, ἐτοίμη εἶμι νὰ πορευθῶ εἰς τὰς σκοτεινὰς μονὰς νὰ πορευθῶ εἰς τὰς σκοτεινὰς μονὰς σου διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ νὰ προστατεύσῃς τὰ ὄρφανεύμενα τέκνα μου. Δὸς, ὦ Θεὰ, εἰς τοῦτον μὲν φίλῳ σύζυγον, εἰς ταύτην δὲ γενναῖον ἄνδρα δὸς νὰ μὴ ἀποθάνωσι προῶτως ὡς ἡ μήτηρ των ἄλλ' εὐδαίμονες νὰ συμπληρώσωσι τὸν βίον των ἐν τῇ πατρικῇ των γῆ.» Μετὰ δὲ ταῦτα περιερχομένη ὄλουσε τοῦ ἀνακτόρου τοὺς βωμοὺς ἔστρεφεν αὐτοὺς διὰ χλοερὰς μυρσίνης χωρὶς νὰ κλαύσῃ, χωρὶς νὰ στενάξῃ, χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ἢ ὀραία ὄψις της ὑπὸ τῆς παρούσης συμφορᾶς ἄλλ' ὅτε εἰσελθοῦσα εἰς τὸν κοιτῶνά της εἶδε τὴν κλίνην της, τότε πλέον μὴ δυναμένη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά της, εἶπεν «ὦ λέκτρον, χαῖρε! δὲν δύναμαι νὰ σὲ μισήσω ἂν καὶ μετ' ἀπώλεσας ἀποθνήσκω μὴ θέλουσα νὰ προδώσω τὸν σύζυγόν μου ἢ σὲ ἀποκτήσῃ ἄλλη γυνὴ σωφρονεστέρα μὲν οὐχὶ εὐτυχεστέρα ὁ ἴσως ἂν εἴη οὐ δὲ ἐκορέσθη κλαίονσα ἔπασεν ἐπὶ τῆς κλίνης της τὰ τέκνα της τὴν ἐκράτουν ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων της κλαίοντα αὐτὴ δὲ λαμβάνουσα αὐτὰ εἰς τὰς ἀγκάλας της τὰ ἡσπάζετο ἀκόρεστα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ἔκλαιον δὲ καὶ πάντες οἱ θεράποντες θρηνοῦντες τὴν συμφορὰν τῆς*

δεσποίνης των αὕτη τείνουσα τὴν δεξιάν της προσηγόρευε πάντας καὶ ἀντιπροσηγορεύετο ὑπὸ πάντων.»

Ἡ Ἀλκίσις λοιπὸν εἶναι, κατὰ τὴν διήγησιν τῆς θεραπεινῆς, ἢ τρυφερωτάτη τῶν μητέρων, ἢ καλλίστη τῶν δεσποινῶν καὶ ἢ μᾶλλον ἀφωσιωμένη τῶν συζύγων πῶς νὰ μὴ τὴν ἀγαπήσῃ, πῶς νὰ μὴ τὴν θαυμάσῃ καὶ πῶς νὰ μὴ τὴν κλαύσῃ τις; Ὁ Εὐριπίδης ὅστις ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων ἀδιαφορῶν περὶ τοῦ ἰδεώδους φαίνεται ὅτι ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ἐν τῷ δράματι τούτῳ τὸν πλήρη τύπον ὄλων τῶν ἀρετῶν καὶ ὄλων τῶν χαρίτων τῆς γυναικὸς. Μεταξὺ προσέτι ὄλων τῶν ἀπλῶν καὶ συγκινητικῶν ἐκφράσεων τῆς διηγήσεως ἀξιοπαρατήρητον εἶναι καὶ τὸ ὅτι ἡ θεράπεινα τελευτᾶ τὸν λόγον αὐτῆς μετ' ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐνοίας τῆς δεσποίνης πρὸς τοὺς θεράποντας. Κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἡρώιδος τοῦ οὐδὲν τῶν δρώντων προσώπων παραμελεῖ ὁ ποιητὴς διότι καὶ αὐτὰ τὰ ὑποδεέστερα πρόσωπα ἐλκύουσι τὴν προσοχὴν του καὶ λαμβάνουσιν ἐκ τῆς τέχνης του τύπον καὶ ἐκφρασιν διακριτικὴν.

Μέχρι τοῦδε ἐκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ θεατοῦ ἢ διαμάχη τῶν δύο θεοτήτων, τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ θανάτου, περὶ τῆς τύχης τῆς Ἀλκίσιδος ἢ ἀνησυχία καὶ ἢ ἀγωνία τῶν γερόντων καὶ ἢ διήγησις τῶν θλιβερῶν σκηνῶν τῶν συμβαινουσῶν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων διὰ τὴν προσεγγίζουσαν συμφορὰν τῆς ἡγεμονίδος. Ἰκανὸν χρόνον ἀπησχόλησε τὴν φαντασίαν ἡμῶν ἢ Ἀλκίσις ἀποῦσα εἶναι καιρὸς νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον ἡμῶν, ἢ δὲ θεὸς αὐτῆς ἢ τοσοῦτον περιμενομένη καὶ τοσοῦτον ποθουμένη θὰ φέρῃ εἰς τὸν κολοφῶνα τὸν οἰκτον καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ θεατοῦ. Ἀλλὰ τί θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν σκηνὴν ἐκείνην, ἧτις θεωρεῖται ὡς ἡδὴ ἀποθνήσκουσα ὡς ἄνευ δυνάμεως, ἄνευ πνοῆς, ὁ πόθος τοῦ νὰ ἰδῇ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τὸ φῶς ἐκεῖνο πρὸς ὃ μετὰ τῆς ἀγάπης ἄμα καὶ λύπης στρέφουσι πάντοτε τὰ βλέμματά

τὸν οἶκον τοῦτον βλέπων τὸν δεσπότην μου πενθοῦντα ἔπειτα δὲ μαθὼν τὴν συμφορὰν δὲν ἠρέσθη εἰς τὴν προστυχοῦσαν φιλοξενίαν ἀλλ' ἐὰν δὲν ἐφέρομέν τι εἰς αὐτὸν προσέταττεν ἡμᾶς νὰ το φέρωμεν λαβὼν δὲ εἰς τὰς χεῖράς του κίσεινον ποτήριον πίπτει μέχρι μέθης στέφει δὲ τὴν κεφαλὴν του διὰ κλάδων μυρσίνης ἄδων ἀμούσως· δύο δὲ μέλη ἠδύνατό τις νὰ ἀκούῃ· τὰ ἀναιδῆ τούτου ἔσματα καὶ τοὺς θρήνοις ἡμῶν τῶν οἰκετῶν, οὔτινες οὐδὲ νὰ δακρῶσμεν ἐτολμῶμεν φανερώς κατὰ τὴν τοῦ δεσπότη ἐντολήν· καὶ νῦν ἐγὼ μὲν περιποιούμαι ἐπὶ τῷ οἴκῳ ξένον πανουργόν, κλώπα καὶ ληστήν τινα· ἡ δὲ δέσποινα μου ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου χωρὶς νὰ ἀκολουθήσω καὶ χωρὶς νὰ θρηνησω προσηκόντως ἐκείνην ἣτις ἐφέρετο ὡς μήτηρ πρὸς πάντας τοὺς οἰκέτας καταπραΰνουσα πάντοτε τὴν ὀργὴν τοῦ ἀνδρός της καὶ σώζουσα αὐτοὺς ἀπὸ μυρίων κινδύνων.»

Μετ' ὀλίγον ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Ἡρακλῆς ἀγανακτῶν διὰ τὴν ἀπουσίαν καὶ τὴν ἀνοικίειον συμπεριφορὰν τοῦ οἰκέτου καὶ

« ὦ αὐ, λέγει πρὸς αὐτόν, διὰ τί εἶσαι εὐτῷ σεμνὸς καὶ πεφροντισμένος; δὲν πρέπει ὁ οἰκέτης νὰ ἦναι σκυθρωπὸς εἰς τοὺς ξένους ἀλλὰ νὰ δέχεται αὐτοὺς προθύμως καὶ εὐπροσηγώριως, σὺ δὲ βλέπων τὸν φίλον τοῦτον τοῦ δεσπότη σου δέχεσαι αὐτὸν ἀθύμως καὶ ἀδιαφόρως συλλογιζόμενος ἐξωτερικὴν συμφορὰν· ἐλθέ ἐδῶ ὅπως γείνης σοφώτερος· γνωρίζεις τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων πραγμάτων; οὐχὶ βεβαίως· μάθε λοιπὸν ταῦτα παρ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἀνθρώποι εἶναι θνητοὶ καὶ οὐδεὶς γνωρίζει οὐδὲ δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μάθῃ ἂν θὰ ζῆσθαι αἰετὸν. Ταῦτα λοιπὸν μαθὼν παρ' ἐμοῦ πίνε καὶ εὐφραίνου καὶ μόνον τὸ παρὸν θεώρει ἰδικόν σου τὰ δ' ἄλλα τῆς τύχης· τίμα δὲ καὶ τὴν πλειστον ἡδίστην θεῶν Ἄφροδίτην. Ἄφεις λοιπὸν τὴν ὑπερβολικὴν σου ταύτην θλίψιν στέψον τὴν κεφαλὴν σου καὶ πίνε μεθ' ἡμῶν θνητὸς ὢν θνητὰ καὶ ἔρρόνει.»

Ἄλλ' ἐκ τῆς περαιτέρω συνδιαλέξεως δὲν βραδύνει ὁ ἦρωας νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀπάτην του καὶ αἰσθανθεὶς τὸ ἀτόπημά του ζητεῖ τὴν ἐπανόρθωσιν αὐτοῦ λέγων τοὺς λόγους τούτους τοὺς πλήρεις μεταμελείας, ἀνδρίας καὶ εὐγνωμοσύνης.

« Ἄλλ' ἐνόησα τὴν συμφορὰν ἰδὼν τὸ δακρυφόρον ὄμμα καὶ τὸ σκυθρωπὸν πρόσωπον τοῦ Ἄδμητου· μετ' ἐπεισεν ὁμοῦ λέγων ὅτι φέρει εἰς τὸν τάφον ξένην συμφορὰν· ἐγὼ δὲ παρὰ τὴν θέλησίν μου εἰσελθὼν ἔπινον καὶ ἑτερπόμην ἐσεμμένους ἐν οἴκῳ δυστυχοῦντος φιλοξένου ἀνδρός. Ἄλλ' ὦ πολλὰ ὑπομείνασα καρδίᾳ καὶ χεῖρ ἐμὴ δειξόν ὅποιον παῖδα ἐγέννησεν ἡ Τιτυνθία Ἄλκμηνη. Θὰ σπεύσω ὅπως προφθάσω τὸν θάνατον παρὰ τὸν τάφον καὶ ἂν μὲν συλλάβω αὐτόν, οὐδεὶς θὰ τὸν ἐκβάλῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν μου πρὶν παραδώσῃ τὴν γυναῖκα, ἂν δὲ δὲν προφθάσω, θὰ πορευθῶ εἰς τοὺς ἀνηλίους δόμους τοῦ Ἄδου ὅπως αἰτήσω ταύτην παρὰ τοῦ Πλούτωνος καὶ πέποιθα ὅτι θὰ ἐπαναγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν ζωὴν καὶ θὰ τὴν ἐγχειρίσω εἰς τὸν φίλον μου Ἄδμητον, ὅστις ὑπὸ σεβασμοῦ ἔκρυψε γενναίως τὴν βαιριάν του συμφορὰν καὶ μετ' ἐδέχθη εἰς τὸν οἶκόν του. Τίς τούτου μᾶλλον Θεσσαλῶν φιλόξενος; τίς Ἑλλάδα οἰκῶν; »

Μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην τοῦ Ἡρακλέους ἐν μὲν τῇ νεωτέρᾳ τραγωδίᾳ ὁ θεατὴς θὰ ἦτο ἀνυπόμονος νὰ ἴδῃ τὸ θαῦμα τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς Ἀλκῆστιδος· ἀλλ' ἡ ἀρχαία τραγωδία δὲν βαδίζει τόσοσὺν κατεσπυραμένως· ἀποβλέπει μᾶλλον εἰς τὴν συγκίνησιν τοῦ θεατοῦ παρὰ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῆς περιεργείας αὐτοῦ· προτιμᾷ μᾶλλον νὰ συγκινήσῃ διὰ τῶν εἰκόνων παρὰ νὰ ἐκπλήξῃ διὰ τῶν συμβεβηκότων. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ τραγωδίᾳ ἡ πράξις εἶναι συνεχῶς σειρὰ εἰκόνων προωριμένων νὰ περιγράψῃσι τὰ βαθύτατα τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ εἶδομεν τὴν σκηνὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τῆς Ἀλκῆστιδος ἀντὶ νὰ ἴδωμεν ἀγῶνα γενναϊότητος μεταξὺ ἀνδρός καὶ γυναίκης. Ἰοιαύτη δὲ εἶναι καὶ ἡ σκη-

νῆ, ἣν ἐπάγει ὁ Εὐριπίδης μετὰ τὴν γενναίαν ἀπόφασιν τοῦ Ἡρακλέους. Ἐν πάσαις ταῖς ἀνθρωπίναις θλίψεσιν ὑπάρχει πάντοτε μία στιγμή θλιβερωτέρα τῶν ἄλλων. Ὅταν τις ἀπολέσῃ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνον ἢ σύζυγον, ἢ θλιβερωτέρα στιγμή δὲν εἶναι ἴσως ἢ τῆς ἀγωνίας ἢ ἡ τοῦ θανάτου ἀλλ' ἐκείνη καθ' ἣν θὰ εἰσελθῇ τις εἰς τὴν οἰκίαν τὸ πρῶτον ἀπ' οὐ ἔθαψε τὸ προσφιλέ του ὄν. Ὅποιον τῷ ὄντι κενόν! πῶς τὰ πάντα φαίνονται ὅτι ἀναζητοῦσι τὸ διὰ παντός ἀπελθόν πολυτίμον ὄν! Μιᾶς τοιαύτης στιγμῆς ἡ περιγραφή ἀδυνατον ἦτο νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ ἀρίστου τούτου γνώστου τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀνεξάντλητος παθητικὴ χυρδὴ του εὐρίσκει ἀκόμη ἱκανοὺς πενθίμους φθόγγους ὅπως περιγράφῃ τὴν ἀπελπίσιν τοῦ Ἀδμητου, ὅστις ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ τάφου καὶ βλέπων κατὰ πρῶτον τὴν μόνωσίν του καὶ τὴν αἰωνίαν ἀπουσίαν τῆς Ἀλκῆστιδος ἀπὸ τοῦ οἴκου του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του καὶ παρελθόν καὶ μέλλον ἀνακράζων.

« ὦ ἀνάκτορόν μου, δύναμαι νὰ διαβῶ τὸ κατώφλιόν σου; δύναμαι νὰ κατοικήσω ἐν σοὶ μετὰ τοιαύτην τῆς τύχης μεταβολὴν; Φεῦ ὅποια διαφορά. Ἄλλοτε μὲν εἰσηλθὼν εἰς τοῦτον τὸν οἶκον πλήρης χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως κρατῶν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν ἀγαπητὴν μοι σύζυγον ἐν τῷ μέσῳ ἀπειρῶν τοῦ λαοῦ μου ἀνευφημιῶν νῦν δὲ ὁ ἀντίπαλος τῶν ὕμναίων γόος καὶ ἀντιλευκῶν πέπλων μέλανες στολμοὶ μετ' εἰσάγουσιν εἰς ἔρημον οἰκίαν! πῶς νὰ εἰσελθῶ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον; ποῦ πρέπει νὰ τρέψω τὰ θήματά μου; τίνα θὰ προσαγορεύσω, ὑπὸ τίνος θὰ ἀντιπροσαγορευθῶ, πῶς θὰ ἀνθέξω ὅταν βλέπω τὸ μὲν ἀνάκτορόν μου παρημελημένον τὰ δὲ τέκνα μου καθήμενα ἐπὶ τῶν γονάτων μου καὶ καθιόντα τὴν μητέρα των τοὺς δὲ θεράποντας θρηνοῦντας τὴν στέρτην τῆς δεσποίνης των.»

« Ὅ,τι ζητοῦσι νὰ κατορθώσωσιν οἱ νεώτεροι διὰ τοῦ ἥρωισμοῦ τοῦ Ἀδμητου κατορθώνει ὁ Εὐριπίδης ἐπιτυχέστερον διὰ τῆς

πικρᾶς αὐτοῦ μεταμελείας. Οἱ εὐλικρινεῖς καὶ συγκινητικοὶ θρήνοι τοῦ Ἀδμητου συνδιαλλάττουσιν αὐτὸν τῷ ὄντι μετὰ τοῦ θεατοῦ. Ὁ Ἀδμητος ἀποβαίνει νῦν ἄξιός οἴκου· χύνει ἀφθονα δάκρυα, ἅτινα συγκινουσι τὸν θεατὴν· γνωρίζει νὰ θρηνησῇ ἐκείνην, ἣν δὲν ἐγνώρισε νὰ σώσῃ· πρᾶγμα συνηθέστατον εἰς τὰς ἀσθενεῖς καρδίας αἰτινες γνωρίζουσι κάλλιον νὰ μετανοῶσι παρὰ νὰ ἐνεργῶσι. Τὸ μόνον ἐλάττωμα τοῦ Ἀδμητου εἶναι ὅτι δὲν ἔχει τὴν φυσικὴν ἐκείνην γενναϊότητα καθ' ἣν εἶναι τις πάντοτε ἑτοιμὸς νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου καὶ δὲν ἀνέχεται νὰ θυσιασθῇ ἄλλος τις ὑπὲρ αὐτοῦ, οὔτε τὸν σεβασμὸν ἐκείνου πρὸς τὸν ἠθικὸν νόμον τὸν βοηθοῦντα τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν ὅπως ἀνυψωθῇ εἰς γενναῖα αἰσθημάτων καὶ γενναῖας πράξεις. Ἢ μόνη φύσις του εἶναι νὰ προτιμᾷ ἑαυτὸν παντός ἄλλου. Γεννηθεὶς ἡγεμῶν καὶ ἀνατραφεὶς ὡς ἡγεμῶν συνείθεισεν ἴσως νὰ βλέπῃ τοὺς ἄλλους ἀσημάντους ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔχει συναίσθησιν τοῦ ἐγωῖσμοῦ του. Ὅθεν ὅτε ἡ σύζυγός του προσεφέρθη εἰς τὸν θάνατον ὑπὲρ αὐτοῦ, τὴν ἀφῆκε νὰ πράξῃ τοῦτο· νῦν ὁμοῦς κλαίει καὶ ὀδύρεται ὡς ἀπολέσας τὴν εὐγενεστάτην καὶ καλλίστην τῶν συζύγων καὶ τὴν μόνην χαρὰν τοῦ βίου του· νῦν κλαίων καὶ θρηνῶν ἀνακράζει.

« ὦ πένθος αἰώνιον, ὦ σκληρὰ λύπη ὄντος προσφιλοῦς· διὰ τί νὰ μὴ ριφθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸν τάφον διὰ νὰ κῆμαι πάντοτε πλησίον τῆς ἀπαραιλλοῦ ταύτης γυναικός; »

Ὁ Ἀδμητος δὲν ἀγαπᾷ νῦν τὴν σύζυγόν του πλειότερον· ὁ θάνατος ἐδειξεν εἰς αὐτὸν πόσον τὴν ἡγάπα. Ὁ Ἀδμητος ἀνήκει εἰς ἐκείνας τὰς φύσεις, αἰτινες ἐκτιμῶσι τὰ ἀγαθὰ ὅταν τὰ ἀπολέσωσιν· εἶναι ψυχὴ βεβαίως ἀσθενῆς ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὄλως ἀξιοκατάκριτος· διότι ἐνεργεῖ οὐχὶ μετὰ κακίας ἀλλὰ μετὰ ἀδυναμίας.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν θρήνων καὶ τῶν σκέψεων τοῦ Ἀδμητου ἐμφανίζεται ὁ Ἡρακλῆς κομίζων γυναῖκα κεκαλυμμένην καὶ ἄφωνον· λέγει ὅτι εἶναι ἄθλον πολυμόχθου

ἀγώνος καὶ παρακαλεῖ τὸν Ἄδμητον νὰ τὴν φυλάξῃ ἐν τῷ οἴκῳ του μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας του. Ἄλλ' οὗτος ἀνάθεσ, ὡς Ἡράκλεις, λέγει, τὴν φροντίδα ταύτην εἰς ἄλλον τινὰ Θεσσαλόν, ὅστις δὲν ἐδοκίμασε τὴν συμφορὰν ἣν πρὸ μικροῦ ἐδοκίμασα ἐγώ. ἔχεις πολλοὺς φίλους ἐν τῇ πόλει τῶν Φερῶν. Μὴ ἀναπολῆς εἰς τὴν μνήμην μου σκληρὰν ἀπώλειαν δὲν θὰ δύναμαι νὰ κρατῶ τὰ δάκρυα βλέπων ἐν τῷ οἴκῳ μου ταύτην τὴν γυναῖκα μὴ προσθέτης εἰς τὴν λύπην μου νέαν λύπην ἵκανὴ εἶναι ἢ παρούσα συμφορὰ μου.» Μετὰ ἀκριβῆ δὲ παρατήρησιν τῆς κεκαλυμμένης γυναικὸς «ὦ γύναι, ἀνακράζει, οἰαδὴποτε καὶ ἂν ἦσαι πόσας ὁμοιότητας ἔχεις πρὸς τὴν Ἀλκιστιν. Ἄπομάκρυνον αὐτὴν πρὸς Θεοῦ, ὡς Ἡράκλεις, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Βλέπων αὐτὴν νομίζω ὅτι βλέπω τὴν γυναῖκά μου ἢ καρδιά μου θολοῦται καὶ τὰ δάκρυά μου ῥέουσι ποταμηδόν.» Ὁ Ἡρακλῆς τότε ἀλλάσσει ἐπίτηδες ὁμιλίαν καὶ ἄλλοτε μὲν ἐκφράζων τὴν λύπην του διότι δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν Ἄδμητον τὸ τιμαλφές ὃν ὑπερ ἀπώλεσεν, ἄλλοτε δὲ μεμφόμενος τὴν ὑπερβολικὴν θλίψιν του καὶ ἄλλοτε καταπολεμῶν τὰ σχέδια τῆς διὰ θίου χρείας του προσπαθεῖ νὰ προπαρασκευάσῃ τὸν Ἄδμητον εἰς τὴν ἀπροσδόκητον εὐτυχίαν του καὶ ἐπὶ τέλους κατορθώνει νὰ ἀποσπάσῃ τὴν συγκατάνευσίν του. Ἄλλ' ἄς ἀκούσωμεν αὐτὸν τὸν Ἄδμητον καὶ τὸν Ἡρακλέα ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ διαλόγῳ τοῦ δράματος.

Ἄ. Ὁδηγήσατε ταύτην ἔσω, ὡς θεράποντες, ἀφ' οὗ ἦναι ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὴν δεχθῶ ἐν τῷ οἴκῳ μου.

Ἡ. Οὐδέποτε θὰ παρέδιδον τὴν γυναῖκα ταύτην εἰς τοὺς θεράποντας.

Ἄ. Εἰσάγαγε λοιπὸν αὐτὴν σὺ αὐτὸς, ἂν θέλῃς εἰς τὸν οἶκόν μου.

Ἡ. Εἰς τὰς χεῖράς σου μόνον θὰ τὴν ἐμπιστευθῶ.

Ἄ. Μὴ γένοιτο νὰ τὴν ἐγγίσω εἰς τὸν οἶκόν μου δύναται γὰρ εἰσελθῆ.

Ἡ. Εἰς σὲ μόνον ἔχω πεποιθῆσιν.

Ἄ. Μὲ βιάσεις νὰ πράξω τοῦτο παρὰ τὴν θέλησίν μου.

Ἡ. Τόλμησον νὰ τείνης τὴν χεῖρά σου καὶ νὰ ἐγγίσῃς τὴν ξένην.

Ἄ. Ἴδου προτείνω τὴν χεῖρά μου ὡς Γοργόνα καρατομῶν.

Ἡ. Κρατεῖς ταύτην;

Ἄ. Τὴν κρατῶ.

Ἡ. Φύλαττε λοιπὸν αὐτὴν καὶ θὰ εἴπῃς μίαν ἡμέραν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς εἶναι γενναῖος ξένος. Βλέπων πρὸς αὐτὴν καὶ ἰδὲ ἂν ὁμοιάζῃ τὴν γυναῖκά σου εὐτυχῶν δὲ νῦν παῦσον τὴν λύπην σου.

Ἄ. Ὡς θεοὶ τί νὰ εἶπω; ὅποιον ἀνέλπιτον φάσμα εἶναι τοῦτο; τὴν γυναῖκά μου τῷ ὄντι βλέπω, ἢ θεὸς τις μὲ ἐμπαίζει δι' ἀπατηλῆς χαρᾶς;

Ἡ. Τὴν γυναῖκά σου βλέπεις ἀληθῶς.

Ἄ. Ἀλλὰ βλέπω τῷ ὄντι τὴν γυναῖκα, ἣν ἔθαψα πρὸ μικροῦ;

Ἡ. Αὐτὴ αὐτὴ εἶναι δὲν θαυμάζω διότι ἀπίστευτος εἰς τὴν εὐτυχίαν σου.

Ἄ. Δύναμαι νὰ τὴν ἐγγίσω καὶ νὰ τὴν προσαγορεύσω ὡς ζῶσαν;

Ἡ. Προσαγορεύσον αὐτὴν διότι ἔχεις πᾶν ὅσον ἤθελες.

Ἄ. Ὡς φιλότατος γυναικὸς ὄμμα καὶ σῶμα σὲ ἔχω παρ' ἐλπίδα ἐν ᾧ οὐδέποτε ἐπίστευον ὅτι θὰ σε ἴδω.

Ἡ. ἔχεις τῷ ὄντι ταύτην εἴθε νὰ μὴ σε φθονήσωσιν οἱ θεοὶ.

Ἄ. Ὡς εὐγενὲς τέκνον τοῦ Διὸς εἴθε νὰ εὐδαιμονῆς διότι σὺ μόνος μὲ κατέστησας εὐτυχῆ. Ἀλλὰ πῶς ἐκόμισας ταύτην ἀπὸ τοῦ ἄδου εἰς τὴν ζωὴν.

Ἡ. Μάχην συνάψας τῷ Θανάτῳ παρὰ τὸν τάφον αὐτόν.

Ἄ. Ἀλλὰ διατί ἴσταται ἄφωνος;

Ἡ. Δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ ἀκούσῃς τὴν φωνὴν τῆς πρὶν παρέλθωσι τρεῖς ἡμέραι πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν καταχθονίων Θεῶν ἄλλ' εἰσάγαγε ταύτην εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ ἔσο πάντοτε πρὸς τοὺς ξένους εὐσεβής. Χαῖρε! ἐγὼ δὲ πορεύομαι νῦν πρὸς ἐλτέλεισιν τοῦ ἄθλου μου.

Ἄ. Ἀλλὰ μείνον μεθ' ἡμῶν.

Ἡ. Ἄλλοτε θὰ γείνη τοῦτο νῦν δὲ πρέπει νὰ σπεύσω εἰς τὸ ἔργον μου.

Ἄ. Ἀλλ' εἴθε νὰ εὐτυχῆτης καὶ νὰ ἐπανεέλθῃς καλῶς ἐγὼ δὲ μεταβαίω ὅπως διατάξω εἰς τοὺς ὑπηκόους μου εὐτυχίας καὶ χροῦς διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην εὐτυχίαν μου.

Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ διαλόγῳ φαίνεται ἀληθῶς ἡ λεπτότης καὶ ἡ μεγάλη τέχνη τοῦ Εὐριπίδου. Ἡ λύσις τοῦ δράματος ἦτο ἀναμφιβόλως δυσχερεστάτη. Πῶς νὰ καταστήσῃ πιθανὴν τὴν ἀναβίωσιν τῆς Ἀλκιστιδος; Πῶς νὰ παρουσιάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρόσωπον, ὅπερ πρὸ μικροῦ εἶδεν ὁ θεατὴς νεκρὸν καὶ ἀπλοῦν πτώμα; Πῶς νὰ ἐμβάλῃ εἰς αὐτὸ λόγον καὶ κίνησιν χωρὶς νὰ καταστρέψῃ τὴν πλάνην τῶν αἰσθησεῶν, χωρὶς νὰ καταστήσῃ αὐτοχρημα τερατώδη πάντα ὅσα πρὸ μικροῦ συνέβησαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τὴν ἀγωνίαν, λέγω, τὸν ἀποχαιρετισμὸν καὶ τὸν θάνατον τῆς Ἀλκιστιδος καὶ προσέτι τὴν ἀπελπισίαν τοῦ Ἄδμητου; Ὅλα ταῦτα τὰ προσκόμματα παρήλθε τεχνικῶς ὁ Εὐριπίδης ἀποφεύγων νὰ ἐμβάλῃ φωνὴν καὶ κίνησιν εἰς τὴν Ἀλκιστιν ὡς ἐναντὶ τῶν παραφορῶν τῆς χαρᾶς τῶν παρ' ἐλπίδα ἀναβλεπομένων συζύγων, ἀντὶ, λέγω, τῆς χαρᾶς ταύτης, ἣτις ἐν τῇ παραστάσει ταχέως ἀποβαίνει μονότονος, ἔχει ὁ θεατὴς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του σοβαρὰν καὶ μυστηριώδη σκηνὴν ἐν ᾗ τὸ θαυμαστὸν οὐδόλως παραβλάπτει οὐδὲ ἐξαλείφει διὰ τῆς παρουσίας του τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα καὶ ἐν ᾗ ἡ ἀναγνώρισις γίνεται μικρὸν κατὰ μικρὸν ἢ ἐκ τῆς λύσεως ταύτης προσερχομένη ἐντύπωσις εἶναι λίαν συγκινητικὴ τὸ πᾶν εἶναι ἐν αὐτῇ ἤρεμον καὶ μέγα τὸ πᾶν ὄζει θανάτου, ὅστις εἶναι εἰσέτι παρῶν, καὶ ζωῆς, ἣτις εἶναι μὲν μακρὰν, ἣτις ὅμως ἐπανερχεται μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ πᾶν ἐπὶ τέλους εἶναι ἐν αὐτῇ πιθανόν διότι ὁ Εὐριπίδης ἀποφυγὼν νὰ ἐμβάλῃ φωνὴν καὶ κίνησιν εἰς τὴν Ἀλκιστιν ἔμεινον ἐντὸς τῆς ἀληθείας.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἱλαροτραγωδία τῆς Ἀλ-

κιστιδος, ἐν ᾗ ὁ κοινῶς μισογύνης νομιζόμενος ποιητὴς ἐπλεξε τὸν κάλλιστον τῶν στεφάνων τῆς ἐναρέτου γυναικὸς.

10 Μαΐου 1877. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Δ. Βερετοκλής.

ΑΙ ΕΝ Τῇ ΚΕΝΤΡΙΚῃ ΑΣΙΑ ΚΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Ἐπ' ἐσχάτων ἡ κεντρικὴ Ἀσία κατέστη ἀντικείμενον πολλῶν ἐρευνῶν, σκοπουσῶν νὰ καταστήσῃσι γνωστὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς θεσμοὺς τῆς χώρας ταύτης ἰδίως δὲ οἱ Ῥώσσοι συγγραφεῖς ἠσχολήθησαν εἰς τὸ νὰ ἐξετάσωσι τὴν νῦν κατὰστασιν τῆς Ἀσίας γεωγραφικῶς καὶ ἐθνογραφικῶς. Πολλοὶ Ῥώσσοι σοφοὶ ἠσχολήθησαν περὶ τῶν φυτῶν καὶ περὶ τῶν ζώων τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ ἐδημοσίευσαν ἀξιολόγους ἐκθέσεις περὶ τῶν περιγητήσεων των, ἡ δὲ κυβέρνησις οὐκ ὀλίγον ἐνεθάρρυνε τὰς ἐπιστημονικὰς ἐκδρομὰς καὶ τὰς ἐπιχειρηθείσας ἐργασίας ὑπὸ τῶν γεωγραφικῶν καὶ φυσιολογικῶν ἐταιριῶν καὶ συνέστησεν ἐπιτροπὴν ἐντολὴν ἔχουσαν νὰ συλλέγῃ πολιτικογραφικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ Ῥωσσοῦ Τουρκεστάν. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐδημοσίευσεν τέσσαρας τόμους, περιέχοντας ποικίλας σημειώσεις περὶ τῶν πληθυσμῶν, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς παραγωγῆς τῆς χώρας.

Αἱ σχέσεις τῆς Ῥωσσίας πρὸς τὴν κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνάγονται εἰς τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα. Τότε ἤρχισαν οἱ Τζάροι νὰ στέλλωσι πρεσβευτὰς, στίφη δὲ τυχοδιωκτῶν ἐποιοῦν ἐκδρομὰς ἐν Χίβᾳ ἀλλ' αἱ τακτικαὶ καὶ μεγάλα ἐκστρατεῖαι μόλις ἤρξαντο ἐπὶ Πέτρου τοῦ Μεγάλου (1717), ὅστις ἔστειλε κατὰ τῆς Χίβας ἰσχυρὸν ἀπόσπασμα στρατοῦ ὑπὸ τὸν πρίγκηπα Μπέκοβιτς Τσερκάσκη. Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἀπώλετο εἰς τὰς ἀμώδεις τῆς Ἀσίας πεδιάδας, τ' αὐτὰ δὲ περίπου ἔπαθε καὶ ὁ Λιχαρέφ, ὅστις εἶχε διαταχθῆ ν' ἀναπλεύσῃ τὸν Τσέρνην Ἰρταίτι.

Αἰ δύο αὐται ἐκστρατεῖαι προέβητο κυρίως τὴν ἀνακάλυψιν τῶν χρυσοφόρων γαιῶν, ἃς ὑπέθετον ὑπαρχούσας ἐν Ἀσίᾳ συγχρόνως δὲ ἐπεδίωκον καὶ κατακτῆταις. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν αὐτῶν Πέτρος ὁ Α΄. παρητήθη προσωρινῶς τοῦ σχεδίου του, καὶ τοὶ αἱ στέππαι ἦσαν, κατὰ τὴν ἔκφρασίν του, αἱ πόλαι τῆς Ἀσίας οὐκ ἦττον ὅμως διετήρησε τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ συγκοινωνήτῃ πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ ἀπεφάσισε ν' ἀποκατασταθῇ ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ὄχθης τῆς Κασπίας. Τῷ 1722 κατέκτησε τὸ Γιλάν καὶ τὸ Μαζανδερὰν, ἀλλ' ἡ κατάκτησις αὐτῶν δὲν ἀπεδείχθη ὠφέλιμος ὅσον προσεδόκατο, μετ' οὐ πολὺ δὲ αἱ ἐπαρχίαι αὐταὶ ἀπεδόθησαν τῇ Περσίᾳ. Δεκαπέντε ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου Πέτρου τοῦ Α΄. ἡ Ῥωσσία οὐδεμίαν ἐποίησε πρόοδον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἀσίας καὶ προσεπάθησε κυρίως νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ μεθόρια τῆς διὰ μακρᾶς σειρᾶς φρουρίων καὶ στρατιωτικῶν σταθμῶν. Τῷ 1732 ὁ χάνης τῆς μικρᾶς φυλῆς τῶν Κιργίσιων, Ἀμπουλχάρ, ὑπέκυψεν ἐκουσίως εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἔκτοτε δὲ ἄρχεται ἡ περίοδος τῶν Ῥωσσικῶν κατακτῆσεων ἐν Ἀσίᾳ. Μετὰ εἰκοσιπέντε ἔτη οἱ Ῥῶσοι κατέλαβον μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Τζουγκαρίας, ὅπερ εἶχον κυριεύσει οἱ Κινέζοι, καὶ ἀρχομένης τῆς βασιλείας Αἰκατερίνης τῆς Β'. ἡ Ῥωσσία ἦν κυρία μεγάλῃς χώρας ἐκτεινομένης ἀπὸ τῶν Ἀλταΐων ὁρίων μέχρι τῆς Κασπίας θαλάσσης. Ἡ αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνη οὐδεμίαν σπουδαίαν διέταξεν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατείαν, δεξιῶς ὅμως πάνυ ἐπωρελήθη τὸν ἀνταγωνισμὸν ὅστις ἐπεκράτει μεταξὺ Βασιλίων, Κιργίσιων καὶ Καλμούκων καὶ ἀντέταξε τοὺς μὲν κατὰ τῶν δὲ χάριν τῶν σκοπῶν τῆς. Τὸ διαίρει καὶ βασιλεὺς ἐφημέροισι ἄριστα καὶ ἀπεδείχθη ἡ θεμελιώδης βάσις τῆς Ῥωσσικῆς πολιτικῆς ἐν Ἀσίᾳ. Οἱ νομάδες μετ' οὐ πολὺ ἐγένοντο ἄφαντες ἐκ τῶν μεθορίων τῆς Εὐρώπης, οἱ μεταξὺ Βόλγα καὶ Οὐράλ οἰκούντες Καλμούκοι ἀπεσύρθησαν εἰς Τζουγκαρίαν καὶ τὸ πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐμπόριον ἐτράπη εἰς Ὀρεμβούργον,

Τρόισκι καὶ Πετροπαυλόσκι συγχρόνως δὲ ἐνίσχυσαν τὰς γραμμάς τοῦ Οὐράλ καὶ τοῦ Ἰρτίς, ὥστε βαθμηδὸν οἱ νομάδες ἐξέλιπον ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων, μηδεμίαν ποιοῦντες ἐκδρομὴν, καὶ οἱ χάναι τῶν Καλμούκων ἐξελέγοντο κατὰ τοὺς πόθους τῆς Ῥωσσίας. Μόνον ἐμπορικαὶ σχέσεις ὑφίσταντο τότε πρὸς τὰ χανάτα τῆς Χίβας, τῆς Βουχάρας καὶ τῆς Χοκάνδης, οὐδὲν δὲ τέως εἶχε ληφθῆ μέτρον κατὰ τῶν Τουρκομένων, οἵτινες ἐλάττειον τοὺς ἐμπόρους εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Κασπίας. Ἀπ' ἐναντίας, ὁ αὐτοκράτωρ Παῦλος κατενόησεν ὅτι ἐν ταῖς στέππαις τῆς κεντρικῆς Ἀσίας ἦν ἡ ἄγουσα εἰς τὰς Ἰνδίας, ὅθεν ἤθελε νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Ἀγγλοὺς· συνεμάχησε μάλιστα πρὸς τὸν Βονοπάρτην, ὑπάτον ὄντα, καὶ συνωμολόγησε πρὸς αὐτὸν συνθήκην, ἐν ἣ ἀνεφέρετο ὅτι στρατὸς Ῥωσσογαλλικὸς θ' ἀπεβιβάζετο εἰς Ἀστραβὰδ καὶ διὰ τοῦ Χοροσάν καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν θὰ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἰνδικήν· ἀλλὰ τὸ σχέδιον ἐναυάγησε, θανόντος τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Α΄. ἡ Ῥωσσία παρεσύρθη εἰς τοὺς κατὰ τοῦ Ναπολέοντος πολέμους, ὥστε οὐδόλως ἔσχε καιρὸν ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν κεντρικὴν Ἀσίαν· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1820 τὰ πράγματα μετεβλήθησαν χάρις εἰς τὸ μεγαλεπήβολον τοῦ κόμητος Σπεράνσκη. Τὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἀντικατέστησαν σώματα μεταβατικά, ἐντολὴν ἔχοντα νὰ ἐπιτηρώσι τοὺς νομάδας, ἤγειραν δὲ ὀχυρώματα πέριξ τῶν ὀπίων συνίστησαν χωρία τῶν Κοζάκων. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου τοῦ ἀποικισμοῦ κατώρθωσαν νὰ εἰρηνεύσωσιν αἱ στέππαι τῆς μεσημβρινῆς Σιβηρίας, ὅπως δὲ προστατεύσωσι τὰς ἀποικίας τῶν Κοζάκων, ἀνήγειραν ὀχυρώματα πρὸς τὰ πρόσω.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν κατακτῆσεων, αἵτινες ἀργότερον ἔφεραν τοὺς Ῥῶσσοὺς εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἰνδοκοῦς καὶ τοῦ Ἀλμπούρ· ἐντούτοις μόλις κατὰ τὸ 1835 συνέδεσαν τὰ φρούρια Ὀρσκ καὶ Σβερνογολάβα, πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὀρεμβούργου καὶ ἐπὶ τῆς παρακειμένης χώρας τῶν Κιργίσιων,

διὰ σειρᾶς χαρσιωμάτων, ἀφίρσαν δὲ ἀπὸ τοὺς Κιργίσιους ἱκανὴν χώραν, ἣν παρεχώρησαν εἰς ἀποίκους Κοζάκους, ὅπερ οὐ μίκρον δυσηρέστησεν ἐκείνους καὶ ὅπερ ἠνάγκασε τὸν στρατηγὸν Περόφσκη, ν' ἀνεγείρῃ ἰσχυρὰ φρούρια, σινικὸν, οὕτως εἶπεν, τεῖχος. Συγχρόνως ἤγειραν ἐν τῷ ὄρμῳ Καϊάδακ τὸ φρούριον Νόβο Ἀλεξάνδροφσκη χάριν προστασίας τῶν ἀλιευτικῶν καταστημάτων τῆς Κασπίας. Αἱ προπαρασκευαί αὐταὶ οὐδόλως ἐφόβησαν τοὺς Τουρκομένους καὶ Κιργίσιους, οἵτινες ἐξηκολούθουν ληστεύοντες τὰς ἐμπορικὰς συνοδίας, προσβάλλοντες τοὺς σταθμοὺς καὶ ἐξανδραποδίζοντες τοὺς ἐμπόρους καὶ ἄλλους Ῥῶσσοὺς. Δημοσίᾳ ἐπωλοῦντο εἰς Χίβαν οἱ Ῥῶσοι δοῦλοι, ὧν ὁ ἀριθμὸς τότε ἀνέβαινεν εἰς χιλιάδας· διὸ ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ διατάξῃ σύντονα μέρη καὶ μετὰ τινὰς ἀτυχεῖς διαπραγματεύσεις ἔστειλε τὸν στρατηγὸν Περόφσκη μὲ 5000 ἀνδρῶν κατὰ τοῦ χάνου Ἀλλακούλ.

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἀπέτυχεν οἰκτρῶς, διότι αἱ ἀσθένειαι ἀπεδεκάτισαν τοῦ Περόφσκη τὰ στρατεύματα, ἅτινα, ἀφοῦ ἐπὶ μῆνας περιεπλανήθησαν εἰς τὰς στέππας, ἐν μέσῳ τῶν χιόνων, καὶ ἀπέβαλαν ὑπὲρ τὰ δύο τρίτα τῶν ἀνδρῶν, ἐπέστρεψαν ἐν κακῇ καταστάσει εἰς Ὀρεμβούργον. Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ὅμως δὲν ἀπέβαλε πᾶσαν ἐλπίδα νὰ πραγματοποιηθῇ τὸν σκοπὸν του καὶ διέταξε νὰ προπαρασκευασθῇ νέα ἐκστρατεία, διὸ ὁ χάνης τῆς Χίβας ἔσπευσε, φοβηθεὶς, νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ῥῶσσοὺς αἰχμαλώτους, κατήγγησε τὸ δουλεμπόριον εἰς τὰ κράτη του καὶ ἔστειλε πρεσβείαν εἰς Πετρούπολιν. Ραχίμ, ὁ διαδεχθεὶς τὸν ἀποβιώσαντα χάνην, τῷ 1842 συνωμολόγησε πρὸς τὴν Ῥωσσίαν συνθήκην, δι' ἧς ὑπεχρεῦτο νὰ διαγῇ ἐν εἰρήνῃ πρὸς τὴν αὐτοκρατορίαν, νὰ μὴ παρεμβάλλῃ προσκόμματα εἰς τὸ Ῥωσσικὸν κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐμπόριον, νὰ μὴ εἰσπράττῃ φόρον ἀπὸ τὰ Ῥωσσικὰ ἐμπροσθέντα ἄνω τῶν 50[0] (ἐπὶ τῆς ἀξίας των) καὶ νὰ σέβηται τὴν ιδιοκτησίαν τῶν ξένων. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ συνθήκη

αὕτη ἔμεινε χάρις ἀγραφῆς, διότι κατόπιν οἱ χάναι τῆς Χίβας ἐδοκίμου ἐν τῷ κρυπτῷ τὸν διαβόητον ἀρχηγὸν τῶν ἐπαναστατῶν Κενισάρ Κασιμῶφ καὶ στίφη νομάδων ἐποίουσαν συχνὰς ἐπιδρομὰς ἐπὶ τοῦ Ῥωσσικοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥῶσοι ἐλάβανον τὰ μέτρα των, ἐνίσχυνοντες ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰ ἐν Ἀσίᾳ μεθόρια των. Μετ' οὐ πολὺ ἀνήγειραν τὰ φρούρια Τουργάκ καὶ Ἰργίτζ ἅτινα μετὰ τῶν Οὐλουταοῦ, Ἀκταοῦ, Καρκαρὰλῆ, Ἀλγούζ καὶ Κοπάλ ἀπετέλεσαν κατὰ τὸ 1846 στρατηγικὴν γραμμὴν, ἥτις πρὸς νότον καὶ πρὸς βορρὰν ὑπερήσπιζεν ἄριστα τὰ σύνορα. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Ῥῶσσοὺς ἡ μεγάλη ὄρδῃ τῶν Κιργίσιων ἥτις πρὶν ὑπέκειτο κατ' ὄνομα ὅτε μὲν εἰς τὴν Κίνα, ὅτε δὲ εἰς τὴν Χοκάνδην, ἠγείρετο δὲ τὸ φρούριον Ραχίμ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ σιρ Δαριά, ὥστε αἱ κτήσεις τῆς Ῥωσσίας συνήπτοντο ἤδη πρὸς τὰ χανάτα τῆς Χίβας καὶ τῆς Χοκάνδης. Ἀφευκτος ἦν ὡς ἐκ τούτου ῤῆξις τις, καθύσον μάλιστα εἶχον κατακτῆσαι χώρας τινὰς τῶν χανάτων καὶ ἠξίουσαν νὰ φορολογῶσι τοὺς Κιργίσιους τοὺς οἰκούντας εἰς Σιρ Δαριά· τότε δὲ ἐπανελάθον οἱ Χιβαῖοι καὶ οἱ Χοκάνδιοι τὰς ἐπιδρομὰς των ἐπὶ τῆς Ῥωσσικῆς χώρας. Αἱ ἐπιδρομαὶ καὶ ληστεῖαι ἐπετεινομένης, ὁ δὲ Γιακούπ βέης, ἀξιωματικὸς ἐν ὑπηρεσίᾳ τοῦ χάνου τῆς Χοκάνδης, κατὰ τὸ 1851 ἤρπασε τῶν Κιργίσιων, οἵτινες διετέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας, 75000 ζῶα. Ὁ στρατηγὸς Περόφσκης ὤφειλε νὰ περιστείλῃ τοὺς ληστές, τῷ δὲ 1853 ἐκυρίευσεν τὸ φρούριον Ἀκ Μετσέτ, τὴν φωλεὰν ταύτην τοῦ Γιακούπ βέης, ὅπερ μετωνόμασεν ἐκ τοῦ ὀνόματός του φρούριον Περόφσκη. Ἡ θέσις αὕτη εἶχε μεγίστην στρατηγικὴν ἀξίαν, οἱ δὲ Χοκάνδιοι ἐθεώρουσαν ὡς κλειδὸν τῶν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Σιρ Δαριά κτησιῶν των· διὸ ἠθέλησαν ν' ἀποδιώξωσι τοὺς Ῥῶσσοὺς, προσβαλόντες αὐτοὺς αἰφνιδίως· χάρις ὅμως εἰς τὴν ἱκανότητα τοῦ φρουράρχου Ὀγκρέφ ἀπεκρούσθησαν. Οἱ Ῥῶσοι ἐντούτοις ἐξηκολούθουν περιβάλλοντες τὰς

κτήσεις των δια σιδηρού περιφράγματος και εξέτεινον αυτάς. Κατά τὸ 1859, 1864 και 1865 κατέκτησαν ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ και σπουδαία στρατηγικῶς μέρη. Τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1864 διεύθυνεν ὁ ἀπὸ τοῦ Σερβικοῦ πολέμου γνωστότερος καταστάς Τσερνάγεφ· ἀνομόδιοι δὲ κριταὶ ἀπεφάνθησαν ὅτι μέγα ἦν τὸ κατόρθωμα.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις ἤθελε νὰ στη καὶ νὰ σχηματίσῃ ἐκ τῶν κατακτηθεισῶν ἐπαρχιῶν τὸ χανάτον τῆς Τασκένδης, παρασυρθεῖσα ἔμως ὑπὸ τοῦ ζήλου τῶν στρατιωτικῶν διοικητῶν, οἵτινες ὑπερέβαινον συνεχῶς τὰς ὁδηγίας τῶν ἱνα ἐφελευσῶσι, διαπρέποντες, τὴν εὐνοίαν τῶν ἐν Πετρούπολει ἰσχυρῶν, ὧφειλε νὰ πολεμήσῃ πρὸς τὴν Χοκάνδην, ἥτις εἶχε συμμαχήσει τότε πρὸς τὸν ἐμίρην τῆς Βουχάρας. Αἱ ἐχθροπραξίαι ἀρα ἤρξαντο τῷ 1866, οἱ δὲ Ῥώσσοι ἤλωσαν τὸ Οὐρά-Τιουμπὲ και τὸ Τζιζάκ, ὥστε ἡ Χίβα και ἡ Βουχάρα διετέλεσαν ἐντελῶς ἀποκεχωρισμένα. Τῷ ἐπιὸν ἔτος ἀνεκήρυξαν τὰ κατακτηθέντα μέρη ἐπαρχίαν και κατόπιν κυβερνεῖον τοῦ Τουρκεστάν, με πρωτεύουσαν τὴν Τασκένδην, πολιτικὸν δὲ και στρατιωτικὸν ἀρχηγὸν τῆς νέας ἐπαρχίας διώρισαν τὸν στρατηγὸν φὸν Κάουφμαν, καταστάνα διάσπμον ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπὶ Χίβαν στρατείᾳ. Κύριον μέλημα τοῦ νέου διοικητοῦ ἦν τὸ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ῥωσσίας διὰ τῆς συνομολογήσεως εἰρήνης πρὸς τοὺς δύο ἐχθροὺς ἡγεμόνας, πρῶτος δὲ ὁ χάνης τῆς Χοκάνδης συνήνεσεν εἰς τὸ νὰ καταπαύσῃ τὰς ἐχθροπραξίας και νὰ υπογράψῃ συνθήκην ἀρχομένου τοῦ 1868. Ὁ ἐμίρης τῆς Βουχάρας, και τοὶ ἐπανειλημένως ἠτήθησι και πολλὰς ὑποστάς ζημίαι, ἠθέλησε και ἀῖθις νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην τῶν ὄπλων και ἐκήρυξε τὸν *ιερόν πόλεμον* (γαζατ) κατὰ τῶν Ῥωσσῶν, ἀλλ' ἡ τύχη οὐδόλως τῷ ὑπεμειδίασε και ἀπώλεσε τὰς ὠραιοτέρας κτήσεις του και τὴν Σαμαρκάνδην. Ἡ Ῥωσσία ἐδρέψατο τοὺς καρπούς, προσαρτήσασα εἰς τὸ ἀχανὲς κράτος τῆς τέσσαρας ἐπαρχίας και λαβοῦσα

φύρον πολεμικὸν 500 χιλιάδας βούβλια.

Ὅτε οἱ Ῥώσσοι ἐγκατέστησαν εἰς τὴν λεκάνην τοῦ Σιρ Δαρίλ και τὰς στέππας τῆς λίμνης τοῦ Ἀράλ ἐγένετο πλέον πρόδηλον ὅτι ἐμελλον νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν τῶν πρὸς μεσημβρίαν. Τῶντι τοῦτο και ἐγένετο. Τὰ πρῶτα φρούρια ἅτινα εἶχον ἐγερθῆ εἰς τὴν Κασπίαν ἀπειχον πολὺ και ἀπὸ τὴν Χίβαν και ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Τουρκομένων, ὧν τὰ κινήματα ὤφειλον νὰ ἐπιτηρῶσιν ἀδιαλείπτως· ἐπρόκειτο δὲ νὰ εὐρεθῆ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τῆς Κασπίας θέσις στερεὰ και κατάλληλος, δυναμένη νὰ δεσπόζῃ τῶν στεππῶν ἢ τῶν ἐρήμων τῶν ἐκτεινομένων μεταξὺ τῆς Κασπίας θαλάσσης, τῆς λίμνης τοῦ Ἀράλ, τοῦ χανάτου τῆς Χίβας και τοῦ Ἀτρέκ και κατοικοιμένων ὑπὸ διαφόρων τουρκομανικῶν λαῶν, και τιοαύτη θέσις ἐξελέγη ἡ ὄχθη εἰς τὴν ἄλλοτε ἐξέβαλεν ὁ Ὠξος. Ἐκτοσε (1869) χρονολογεῖται ἡ ἵδρυσις τοῦ Κρασνοβόδσκ, σταθμοῦ στρατιωτικοῦ και ναυτικοῦ, ἀπέχοντος τοῦ Βακού 190 ναυτικά μίλλια, μὴ δυναμένου νὰ προσβληθῆ ὑπὸ τῶν νομάδων και δυναμένου νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τῶν μελλουσῶν στρατιωτικῶν ἐργασιῶν ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ. Τὸ Κρασνοβόδσκ μετ' οὐ πολὺ ἐγένετο τὸ ὀρηκτήριον πολυαριθμῶν ἀποσπασμάτων ἐντολῆν ἐχόντων νὰ ἐξερευνηθῶσι τὴν ἀρχαίαν κοίτην τοῦ Ὠξου και τὰς περὶ ἀμμόδες ἐρήμους· κατ' ἔτος δὲ ἀνεχώρουν ἐκεῖθεν τοπογράφοι, φυσιολόγοι και γεωγράφοι, συνοδευόμενοι ὑπὸ Κοζάκων, και διευθύνοντο πρὸς τὴν Χίβαν, πρὸς τὰ ὄρη Κεπέτ-δὰγ ἢ πρὸς τὸν ποταμὸν Ἀτρέκ ἵνα μελετήσωσι τὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους και τὰ ἦθη τῶν νομαδικῶν φυλῶν. Ἡ κατοχὴ τοῦ ὄρους τοῦ Κρασνοβόδσκ κατετάραξε τὴν αὐτὴν τῆς Τεχεράνης, και τὸν χάνην τῆς Χίβας και τὸ βωσικὸν ἀνακτοβούλιον ὧφειλε νὰ καθιστάσῃ τὸν σάχην τῆς Περσίας, κηρύξαν ὅτι ὁ Ἀτρέκ ἀποτελεῖ τὸ ὄριον τῶν δύο κρατῶν· ὡς πρὸς τὴν Χίβαν δὲ ἐπωφελήθησαν τὴν περίστασιν ταύτην ἵνα ἐπιμείνωσιν εἰς πολλὰς και δικαίας αἰτήσεις, ἧς δὲν ἤθελε νὰ παραδε-

χθῆ. Ὁ χάνης παρέτεινε τὰς διαπραγματεύσεις ἐπὶ σκοπῷ ἴσως νὰ συνάψῃ συμμαχίαν πρὸς τὸν ἐμίρην τῆς Βουχάρας, διάγοντα εἰρηνικῶς πρὸς τὴν Ῥωσσίαν, και τοὺς Τουρκομένους, ὧν αἱ θερναὶ νομαὶ εὐρίσκοντο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωσσῶν, διήγειρε μάλιστα εἰς στάσιν τοὺς Κιργίσιους τοῦ Μαγκισλάκ, οἵτινες ἠχημαλώτευσαν τὴν συνοδίαν τοῦ διοικητοῦ Ρουκίν, ἔσφαξαν τινὰς τῶν στρατιωτῶν και τοὺς λοιπούς ἔστειλαν εἰς Χίβαν, συγχρόνως δὲ προσέβαλαν τὸ φρούριον Ἀλεξανδρόφσκη και ἐπυρπόλησαν τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν Νικολαΐέφσκα (τὸν Μάρτιον τοῦ 1870). Τὰ στρατεύματα τοῦ Καυκάσου, διοικούμενα ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Κονταϊζῶφ, ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ και κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους μάλιστα κατώρθωσαν νὰ καθυποτάξωσι τοὺς ἀντάρτας, πεντακισχιλίους ὄντας και παραδόσαντας τὰ ὄπλα. Ὁ στρατηγὸς Κάουφμαν συνεπέλα τούτων ἀπεφάσισε τῷ 1871 νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐπὶ Χίβαν, ἀλλὰ τὴν προσοχὴν τῶν οἱ Ῥώσσοι ὧφειλον νὰ ἐπιστήσωσιν ἀλλαχοῦ, ἀρκεσθέντες εἰς κατόπτευσιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Τζιζάκ και τοῦ Κραννοβόδσκ.

Αἱ δυτικαὶ ἐπαρχίαι τῆς Κίνας ἀπὸ τοῦ 1864 ἀπεδεικνύοντο θέατρον ἐπαναστάσεως τῶν μουσουλμάνων τῆς δουγγανικῆς και ταρανταϊκῆς φυλῆς. Κατὰ τὰ πρῶτα τῆς ἐπαναστάσεως ἔτη ἡ Ῥωσσία διετήρησεν αὐστηρὰν οὐδετερότητα φροντίζουσα μόνον νὰ προφυλάξῃ τὰ μεθόριά τῆς ἐκ τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος ὑπερἑτάραττε τὸ Κασγάρ και τὴν Τζουγγαρίαν. Μετὰ μεγίστης λύπης ἡ κινεζικὴ κυβέρνησις ἔβλεπε τὴν ἀπώλειαν τῶν δύο τούτων ἀξιολόγων ἐπαρχιῶν και ἐπέθυμε νὰ ἐνεργήσῃ συντόμως και ταχέως, ἀλλὰ τὰ σχέδιά τῆς ἐματαίου ἢ ἐπανάστασις τῶν Νεάν-Φέκ. Ἐνῶ δὲ οἱ Δουγκάνοι και οἱ Ταράντοσι ἐμάχοντο πρὸς ἀλλήλους, οὗς ἐπιδεξιῶς λίαν ἡ κινεζικὴ κυβέρνηση διήγειρε κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ὁ χάνης τῆς Χοκάνδης ἔστειλεν εἰς Ἀλτισάρ (Κασγάρ) τὸν περίφημον Γιακούπ βένν

μετὰ ἱκανῶν ἐνόπλων σιφῶν. Ὁ Γιακούπ βέννς οὗτος ἐντολῆν εἶχε ν' ἀποκαταστήσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Κασγάρ τὸν Μπεζζούρχάν, προϊστάμενον τοῦ οἴκου τῶν Χότζα, ὅστις ἦν ἀρχηγὸς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1826· ἀλλ' ὁ στρατηγὸς ἐπωφελήθη τὴν ἀδυναμίαν και ἀνικινοῦτητα τοῦ Μπεζζούρχ, ἐρρίψεν αὐτὸν εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν και ἀνηγόρευσε ἐαυτὸν ἀπόλυτον κύριον τοῦ ἀνατολικοῦ Τουρκεστάν. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Κινεζοὶ, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν Καλμούκων, εἶχον κατορθώσει ν' ἀνακτήσωσι τὴν ἐπαρχίαν Ταρμπογατάη. Ἀλλ' οἱ Καλμούκοι εἶχον παραβάσει τὴν βωσικὴν χώραν, ἧς τὰ ὄρια εἶχον ὀρισθῆ ὑπὸ τῆς συνθήκης ἥτις τῷ 1864 συνωμολογήθη μεταξὺ Κίνας και Ῥωσσίας· πρὸς τούτους εἶχον προσβάλει και δώσει, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀρχηγού των, τὴν χώραν τῶν Κιργίσιων ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ποταμοῦ Τζιτι-Ἀράλ. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οἱ Κιργίσοι οὗτοι εἶχον συμμεθεῖσι τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Τσουγγαρίας και διαρπάσει, ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν Δουγγάνων, τὴν Τσιουγκουτσιάκ (πόλιν), ἀλλὰ ταῦτα οὐδὲν ἐσήμαινον και ὁ ἐν Πεκίνω ἀντιπρόσωπος τῆς Ῥωσσίας ἐζήτησε και ἔλαβε πλήρη ἱκανοποίησιν. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Καλμούκων ἦν πανίσχυρος, ὥστε ἡ κυβέρνησις τοῦ Πεκίνου δὲν ἐδύνατο νὰ συναινήσῃ εἰς τὴν τρωμαίαν τῶν Καλμούκων, ἀφοῦ μάλιστα οὗτοι ἦσαν οἱ πιστότεροι τῶν ὑπηκόων, ἡ δὲ Ῥωσσία μὴ θελήσασα νὰ ἐπιμείνῃ περισσότερον ὡς πρὸς τούτους, ἔστρεψε τὴν ὀργὴν τῆς κατὰ τοῦ Ἀμπήλ-Ὀγγλιὰ, σουλτάνου τῆς Κούλτζας, ἐκλεχθέντος ὑπὸ τῶν Ταράντων.

Οἱ Ταράντοσι ἀτιμωρηταὶ ἐνήργουν ἐπιδρομὰς και ληστείας εἰς τὴν βωσικὴν χώραν· διὸ ὁ στρατηγὸς Κολπακόφσκη, ἀφοῦ μάλιστα προσεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ ἡσυχάσωσι, κατέλαβε τὸ στενὸν τοῦ Μουζάρτ, τὴν μόνην δίοδον δι' ἧς ἡ ἐπαρχία Ἴλχ ἐδύνατο νὰ συκοινωνῆ πρὸς τὸ Κασγάρ, διὰ τῆς ἀλύσεως τοῦ Τιάν Τσάν (1870). Τὰ προφυλακτικὰ δὲ ταῦτα μέτρα ἀπεδεικνύοντο τοσοῦτον μάλλον ἀναγκαῖα, καθόσον ὁ Για-

κούπ βένης είχε λάβει τὰ ὄπλα κατὰ τῶν Δουγγάνων καὶ τῶν Ταράντων καὶ κατέ-
χεν ἤδη, τῆ συνδρομῆ τῶν κινεζικῶν στρα-
τευμάτων, πολλὰς δουγγανικὰς πόλεις, ἐν
αἷς τὸ Κασγάρ καὶ τὸ Τουρπάν. Οἱ Ῥωσ-
σοι, κύριοι ὄντες τοῦ στενοῦ τοῦ Μουζάρτ,
ἠμπούδιζον τὸν Γιακούπ βέην νὰ εἰσβάλῃ εἰς
τὴν κοιλάδα τῆς Κούλτζας.

Ἐν τούτοις ὁ σουλτάνος Ἄμπέλ Ὀγλιὰ
δὲν ἐδέχθη τῶν Ῥώσων τὰς αἰτήσεις, διὸ
οὔτοι ὄφειλον νὰ προβάσιν εἰς ἔργα. Τὸ ἔαρ-
κοῦ 1871, μετὰ διαφόρους ἀψιμαχίας, τὰ
Ῥωσικὰ στρατεύματα εἰσέβαλαν εἰς τὴν ἐ-
παρχίαν τῆς Κούλτζας καὶ συνήψαν τὰς μά-
χας τοῦ Ἀλιμτάν, Τσιν-τσά-γκό-τζῆ καὶ
Σουτδούν, τὴν δὲ 8[20] Ἰουνίου ὁ σουλτάνος
παρεδόθη καὶ μετὰ 2 ἡμέρας οἱ Ῥωσοὶ εἰσ-
ἤλθον εἰς τὴν πρωτεύουσάν του. Κατὰ τὸ
τέλος τοῦ αὐτοῦ ἐτους, τὸ ἀνακτοβούλιον
Πετρούπολεως ἤρχισε διαπραγματεύσεις με-
τὰ τῆς αὐτῆς τοῦ Πεκίνου περὶ ἀποδόσεως
τῆς Κούλτζας εἰς τὴν Κίναν. Ἡ Ῥωσσία εἶ-
χε συμφέρον ν' ἀποκατασταθῇ ἡ ἐξουσία
τῆς Κίνας εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ἐπεθύ-
μει ὅμως νὰ θέτῃ τέρμα εἰς τὰς ταραχὰς
αἰτινες τόσα τῆ παρεῖχον πράγματα, διὸ
ἀπῆτει σπουδαίαν ἐγγύησιν ἐν ἄλλαις λέ-
ξεσι, μόνον εἰς ἰσχυρὸν κινεζικὸν στρατὸν
συνήκει νὰ παραδώσῃ τὴν ἐπαρχίαν τῆς
Κούλτζας. Δυστυχῶς, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐ-
κείνην αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις τῆς Κίνας
ἦσαν μικραὶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς αὐτο-
κρατορίας διὸ ἀπεφασίσθη ἡ Κούλτζα νὰ
μείνῃ εἰς χεῖρας τῶν Ῥώσων, ὅπως δια-
τηρῶσι τὴν ἡσυχίαν καὶ τάξιν, μετὰ δὲ
τὴν εἰρηνοποίησιν τῶν λοιπῶν ἐπαναστατη-
μένων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων ν' ἀποδοθῇ τῇ
Κίνα. Ἡ Οὐράνιος αὐτοκρατορία φαίνεται
ὅτι θὰ κατορθώσῃ τοῦτο, διότι, ὁ Κινέζος
ἀρχιστράτηγος, ἀφοῦ κατέστειλε τὴν ἐπα-
νάστασιν εἰς Μανά; καὶ Οὐρουμτσῆ, ἐμελλε
νὰ διευθύνῃ ἀπάσας τὰς δυνάμεις του κατὰ
τοῦ Τουρπάν καὶ τοῦ Κασγάρ. Κατὰ τὰς τε-
λευταίας εἰδήσεις ἡ κινεζικὴ ἐπανάστασις
περιστέλλετο, μετ' οὐ πολὺ δὲ οἱ Κινέζοι

θὰ στρέψωσι τοὺς ἀγῶνάς των κατὰ τοῦ
Κασγάρ.

Ὁ Γιακούπ, πρῶτον μὲν διοικητὴς Μετ-
σέτ, νῦν δὲ ἐμίρης τοῦ Κασγάρ ἐλέω τοῦ
Σουλτάνου, πρὸ δωδεκαετίας εἶχε κατορθώ-
σει νὰ ἰδρύσῃ νέον κράτος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων
τοῦ Τζι-τιτσάρ ἢ ἀνατολικοῦ Τουρκεστάν,
ὅπου οἱ Κινέζοι εἶχον ἐγκαταλείψῃ συνε-
πίχ τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως τοῦ μου-
σουλμανικοῦ λαοῦ. Ἡ ἐπανάστασις αὕτη ἦν
ἐξ-ἐκείνων αἰτινες συχνότατα ἐπαναλαμβάν-
ονται ἀφ' οὗ κατὰ τὸ 1757 κατεκτήθη ἡ
μικρὰ Βουχαρία ὑπὸ τῶν στρατευμάτων
τοῦ Φουδὸ καὶ ἄλλων Κινέζων στρατηγῶν.
Οἱ Ῥωσοὶ ἐφρίνοντο ἀδιάφοροι εἰς τὸν ἀ-
γῶνα, οὗ θέατρον ἀπεδεικνύετο τὸ λεκανο-
πέδιον τοῦ Τασῆμ, διότι ἐθεώρουν τὸ Τζι-
τιτσάρ ὡς νόμιμον κτήσιν τῆς Κίνας, πρὸς
ἣν εἶχον συνθήκην παραχωροῦσαν τοῖς Ῥωσ-
σοῖς ἐμπόρους τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου
ὅπωςδὴποτε δὲ ὁ Γιακούπ ἤρχεν ἤδη ὡς ἀ-
πόλυτος ἐπὶ τοῦ Κασγάρ κυριάρχης ὅτε οἱ
Ῥωσοὶ τῷ 1868 ἐπολέμουν πρὸς τὴν Βου-
χάραν. Ὁ Γιακούπ συνωμολόγησε πρὸς τὸν
ἐμίρην συνθήκην κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ
καὶ ὑποσχέθη νὰ ἀπειλήσῃ τὰ νῶτα τοῦ
Ῥωσικοῦ στρατοῦ ἄλλ' αἱ ταχέαι νίκαι
τούτου ἀπέδειξαν περιττὰς ἀπάσας τὰς
πολεμικὰς ἐκείνων παρασκευάς. Ὁ ἐμίρης
τοῦ Κασγάρ ἐφοβεῖτο τὴν ἐκδίκησιν τῶν
Ῥώσων, συγχρόνως δ' ἤθελε νὰ ἀποκτήσῃ
τὴν φιλίαν των ἐφ' ᾧ ἔστειλε παρὰ τῷ
γενικῷ διοικητῇ τοῦ Τουρκεστάν καὶ εἰς
Πετρούπολιν τὸν ἀνεψιὸν του Χαδῆ Μιζζοῦ
ὡς πρεσβευτὴν. Μόνον ἐκ φόβου προέβη εἰς
τὸ διάβημα τοῦτο, διότι καὶ τῆς Ἀγγλίας
τὴν συμμαχίαν ἐπέζητησε, νομίζων ὅτι
τοιουτοτρόπως θὰ ἠδύνατο ν' ἀναχαιτίσῃ
τὰς προόδους τῶν Ῥώσων ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ
δὲν ἠπατάτο ὁ ἀνὴρ. Τῶντιν δ' στρατηγὸς
Κάουφμαν εἶχε προτείνει τῷ Χουδαγιάρ,
χάνη τῆς Χοκάνδης, νὰ τὸν βοηθήσῃ πρὸς
κατάκτησιν τοῦ ἀνατολικοῦ Τουρκεστάν ἄλλ'
ὁ ἀσθενὴς καὶ δειλὸς Χουδογιάρ δὲν ἐδέχθη
καὶ προὔτιμψε νὰ γίνῃ ὁ μεσάζων μετα-
ξὺ τῆς Ῥωσσίας καὶ τοῦ ἐμίρου τοῦ Κασγάρ.

Μόλις κατὰ τῷ 1872 ἤχθησαν εἰς πέρας
αἱ διαπραγματεύσεις τοῦ βαρῶνος Κουλιμ-
πάρς, ἐκτάκτως ἀποσταλέντος εἰς Κασγάρ,
ὁ δὲ Γιακούπ ὑπέγραψε συνθήκην δι' ἧς ἐ-
πιτρέπεται τοῖς Ῥώσσοις νὰ διαμένωσιν ἐν
τῇ χώρᾳ, νὰ εἰσάγωσι τὰ ἐμπορεύματα των
καὶ νὰ ἔχωσιν εἰς Κασγάρ προξένους. Ἡ Ἀγ-
γλία διὰ δώρων καὶ ὑποσχέσεων προσεπά-
θησε νὰ σύρῃ εἰς τὸ μέρος τῆς τὸν Γιακούπ
καὶ δις ἔστειλεν αὐτῷ πρεσβείαν, ὑπὸ τὴν
ἀρχηγίαν τοῦ Κ. Δούγλας Φάρου, καὶ μάλι-
στα ὑπέγραψε τῷ 1874 μυστικὴν συνθή-
κην. Οἱ Ἀγγλοὶ, καὶ τοὶ ἀπέχοντες πολὺ
ἀπὸ τῆς χώρας, διατηροῦσι σχέσεις φιλικὰς
πρὸς τὸν ἐμίρην καὶ ἀναγνωρίζουσι τὸν τί-
τλον ὅν φέρει καὶ δι' ὃν μέγα φρονεῖ, τῷ
σιέλλουσι ὄπλα καλὰ, ἀξιοματικὸς καὶ
προγυμναστὰς διὰ τὸν στρατὸν του ἀπ' ἐ-
ναντίας δὲ ἡ Ῥωσσία τῷ ἐμπνέει δυσπιστί-
αν καὶ εἶναι ἡ μόνη δύναμις ἣν σπουδαίως
ὄφειλε νὰ φοβῆται. Ὡς πρὸς τοὺς γείτονας
τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Παμῆρ, οὗτοι τρέμουσιν
ἐνώπιόν του, εἰς δ' αὐτῶν, ὁ βένης τοῦ Σι-
ρικὸλ Ἀλλῆς, ἀπώλεσε τὸν θρόνον του διότι
κατὰ τὸ 1868 τὸν παρήκουσεν. Οἱ Κινέζοι
πάλιν, καὶ τοὶ προσφάτως κατενίκησαν
τοὺς ἐπαναστάτας, δὲν εἶναι ἀρκούντως ἰ-
σχυροὶ ὅπως ταχέως ἀποδιώξωσι τὸν ἐμί-
ρην κατ' ἀκολουθίαν τὸ μόνον σπουδαῖον
κώλυμα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του
εἶναι καὶ ἔσεται ἡ Ῥωσσία, ἣτις δὲν ἐπιθυ-
μεῖ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ Κασγάρ καὶ μάλι-
στα τὴν σύστασιν μεγάλου μουσουλμανικοῦ
βασιλείου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Ἀσίας (α). θὰ
ζητήσῃ ἄρα νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς προ-
όδους τοῦ ἐμίρη καὶ θὰ βοηθήσῃ τοὺς Κινέ-
ζους νὰ πατάξωσι τὸ Τουρκεστάν. Ἄλλως
αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις δὲν εἶναι εὐχάριστοι.

(α) Αἱ τελευταῖαι ἐφημερίδες δημοσιεύουσι
σπουδαιοτάτην εἰδήσιν, ἣτις, ἐν ἐπαληθεύσει, με-
γίστην ἔξει ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Κα-
σγάρ—τὸν θάνατον δηλονότι τοῦ ἐμίρου Γιακούπ
βέην. Ὁ υἱὸς του, ὅστις ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν,
εἶναι νωθρὸς καὶ μαλθακὸς, δὲν θὰ δυνήθῃ δὲ ν'
ἀντιστῆ κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, καθόσον μάλισα
καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου λαοῦ μισεῖται.

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Η΄.)

Ἐσήμανε τάχα ἡ τελευταία ὥρα του; Ὁ
Κ. Σούυλερ προβλέπει ὅτι ἐνωρὶς ἢ ἀργά ἢ
Ῥωσσία θὰ συμπλακῇ πρὸς τὸ Κασγάρ καὶ
φρονεῖ ὅτι ἡ Τζουγγαρία θὰ γίνῃ Ῥωσικὴ
ἐπαρχία, ἣτις ὡς ὄριον θὰ ἔχῃ τὴν ἄλυσιν
τοῦ Κουέν-Λούν' ἐπιφέρει δὲ ὅτι τὸ Κασγάρ
πρέπει νὰ περιέλθῃ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὴν ἐξου-
σίαν τῆς Κίνας καὶ ὅτι ἡ Ῥωσσία ὄφειλε νὰ
συντελέσῃ εἰς τοῦτο.

(ἀκολουθεῖ).

Α. Ο. Σ.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗ- ΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΕΤΤΙΓΟΣ.

Ὁ παρατηρῶν τὸ μουσικὸν τῶν Τεττί-
γων σύστημα ἐκπλήττεται διὰ τὰς θαυμα-
σίας διατάξεις ἃς παρέχουσι τὸ τύμπανον
καὶ τὸ κάτοπρον ὡς ἐκ τῶν παλμῶν οὗς
τὰ ὄργανα ταῦτα ὄφειλουν νὰ ἐκτελέσωσι.
Τὸ ξηρὸν καὶ περγαμνοειδὲς τύμπανον
φέρει γραμμὰς προωρισμένας νὰ ἐπιφέρωσι,
διὰ τῆς ἐλαστικότητος, τὴν αἰφνιδίαν ἐ-
πάνοδον τούτου εἰς τὴν τῆς ἰσορροπίας
θέσιν του. Τὸ κάτοπρον, τὸ τὸσον λε-
πτὸν καὶ τὸσον καλῶς τεταμένον εἰς τὸ
περιχέλωμά του, καθίσταται ἀμίμητον καὶ
πραγματοποιεῖ τὸ ἰδεῶδες τῆς παλλομένης
μεμβράνης ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Ῥεωμύρου
ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπτουργμένη μεμβράνα ἀφο-
ριζόμενον ὄργανον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνε-
ται ὅτι δὲν παρέχει τὰ ἀπαιτούμενα διὰ
τὸν παλμὸν, διότι ἡ μεμβράνα αὕτη εἶναι
χαλαρὰ καὶ μελανή οὐχ ἥττον ἀποτελεῖ
μέρος τοῦ φωνητικοῦ τῆς μουσικῆς συστή-
ματος, καὶ ἐάν τις παρατηρήσῃ Τέττιγα ἄ-
δοντα βλέπει ὅτι ἡ μεμβράνα αὕτη πάλ-
λεται τὸσον, ὅστε νομίζει ὅτι εἶναι τὸ
ὄργανον τοῦ ἤχου μεμβράνα δὲ δὲν δύνα-
ται νὰ πάλληται οὕτως εἰμὴ ἐπὶ τῷ ὄρω τοῦ
νὰ ἴναι τεταμένη. Νομίζω, λέγει Γάλλος
φυσιολόγος, ὅτι πρῶτος ἐγὼ σημειῶ εἰδι-
κὸν μῦν, προωρισμένον νὰ ἐπιφέρῃ ἐπὶ τῆς
ἐπτουργμένης μεμβράνης τὴν ἀναγκαίαν διὰ

τὸν παλμόν της ἔντασιν καὶ τοῦτο ἀποκαλῶ μὴν ἐπιφέροντα ἔντασιν τῆς ἐπυγμένης μεμβράνης. Ὁ μῦς οὗτος εἶναι στερεῶς παρεντεθειμένος εἰς τὸ ἄνω καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ τυμπανιαίου περιχειλώματος (τοῦ Τέττιγος διατελοῦντος ὀρθοστάδην καὶ ἔχοντος πρὸς τὰ ἄνω τὴν κεφαλὴν) ἐκείθεν δὲ φέρεται ἔσω καὶ εἰς τὰ πρόσω καὶ ἀπολήγει εἰς τὴν ἔξωθεν καὶ πρὸς τὰ ἄνω γωνίαν τῆς ἐπυγμένης μεμβράνης, ὅπου εἶναι στερεῶς ἐντεθειμένος. Εἶναι σαρκώδης μῦς ἔχων ἵνας στριγγωτάς· καθ' ὅλην δὲ τοῦ ἄσματος τὴν διάρκειαν διατελεῖ συνεχταλμένος· κατ' ἀκολουθίαν εἶναι μῦς ἐπιφέρων ἔντασιν καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Παρὰ ταῖς θηλείαις δὲν παρετηρήθη τοιοῦτος μῦς, καὶ τοι εὗρηται ἡ ἐπυγμένη μεμβράνα. Τοῦτο δὲ εἶναι νέα ἀπόδειξις τῆς ἐνεργείας τοῦ μυὸς τούτου, διότι παρὰ ταῖς ἀλάλους Τέττιξιν ἡ ἐπυγμένη μεμβράνη δὲν ἐνεργεῖ ὡς τὸ παλλόμενον σῶμα καὶ δὲν χρησιμεύει πλέον ἢ νὰ συνδέῃ τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ θώρακος μετὰ τοῦ ὑπογαστρίου.

Ἐὰν διὰ λεπτοτάτων ψαλίδων κατατάμη τις τοὺς τὴν ἔντασιν ἐπιφέροντας μῦς ζῶντος τέττιγος, δίχως ὅμως νὰ ἐπιφέρῃ ἄλλας αἰτίας, παρατηρεῖ ἐλαφροτάτην ἐλάττωσιν, ἐπαισθητὴν ὅμως δι' ἐξησκημένον οὖς, ἐν τῇ ἐντάσει τοῦ παραγομένου ἤχου, τῶν λοιπῶν χαρακτηρίων μὴ ἀλλοιουμένων.

«Μάτην, ἐπιφέρει ὁ Γάλλος συγγραφεὺς, ἐζήτησα μὴν ἐπιφέροντα ἔντασιν τοῦ τυμπάνου· ἄλλως δὲ ὁ μῦς οὗτος θὰ ἦτο περιττός καὶ μάστιχα ἐπιβλαβής, διότι τὸ τυμπανον εἶναι κυρτὸν καὶ μῦς ἐπιφέρων ἔντασιν θὰ ἠμποδίζε νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν φυσικὴν κυρτότητα, δηλ. θὰ ἀντενῆργει εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐλαστικῶν γραμμῶν, ὧν τὴν ὠρέλαιαν εἶδομεν ἀνωτέρω. Τείνω νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ Δουζέ, ὅστις ὀμιλῶν περὶ τοῦ μυὸς τούτου παριστᾷ αὐτὸν μικρότατον καὶ δὲν ἀναφέρει τὰς συνδέσεις του, ἐξέλαθεν ὡς τοιοῦτον τὸν μὴν τὸν ἐπιφέροντα ἔντασιν τῆς ἐπυγμένης μεμβράνης. Τέλος ἀπορεῖ

τις ἐὰν τὰ δύο τύμπανα πάλλοντα συγχρόνως κατὰ τὸ ἄσμα. Εὐκόλον νὰ προῖδῃ τις ἀκούων τὸ ἄσμα ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἐκ τῆς παρατηρήσεως δὲ ἐπικυροῦνται πληρέστατα ὅσα προείδεν ἡ ἀκοή. Τεόντι· ἐὰν τις ἐξετάσῃ ἐκ τῶν νώτων ἄδοντα τέττιγα, οὐ ἀπέκοψαν τὰ πτερὰ, βλέπει κάλλιστα τὰ δύο τύμπανα· παρὰ τοῖς νεαροῖς ὅμως τέττιξι τὸ τυμπανον, ὅπερ εἰσέτι εἶναι ὀλίγον στερεόν, καθίσταται κυρτὸν ὅταν συστέλληται ὁ τὴν κίνησιν προκαλὼν μῦς. Τότε βλέπει τις ἐντελῶς τὰ τύμπανα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν γινόμενα στερεὰ ἢ κυρτά, ὅπερ ἀποδεικνύει τὸν συγχρονισμόν.»

Ἐν συντόμῳ παρὰ ταῖς τέττιξι: 1ον ὑπάρχει μῦς ἰδιαίτερος προωρισμένος νὰ ἐπιφέρῃ, ἐνῶ ἄδουσι, τὴν ἔντασιν τῆς ἐπυγμένης μεμβράνης ἥτις ἐκ τῆς ἐπενεργείας ταύτης πάλλεται τότε καὶ ἐνισχυεῖ τὸν ἤχον· 2ον δὲν ὑπάρχει μῦς ἐπιφέρων τὴν ἔντασιν τοῦ τυμπάνου· 3ον τὰ δύο τύμπανα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἤχον πάλλουσι συγχρόνως.

N. S. Γ

ΔΥΝΑΜΙΤΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙ ΕΚΡΗΚΤΙΚΑΙ ΥΛΑΙ.

Ἀπὸ τινων ἐτῶν οἱ βιομήχανοι ἔχουσιν εἰς τὴν διάθεσιν των νέας ἐκρηκτικὰς ὕλας, ἐνεργούσας ἀποτελεσματικώτατα καὶ ἀποδεικνυόμενας ἐπωσδῆποτε ὠφελίμους. Ἡ πικρίτις (picrate), ἡ δυναμίτις καὶ ἡ βραμλακοπυρίτις ἔχουσιν ἴδιον τρόπον ἐκρήξεως, ἀξιοσημείωτον διὰ τὴν σφοδρότητα καὶ τὴν ταχύτητα τοῦ βροντήματος. Κατὰ τὸν, καὶ τοι βραχύτατον, χρόνον τῆς ἐκρήξεως φυσεκίου κοινῆς πυρίτιδος, δύναται τις νὰ ρίψῃ ἀλληλοδιαδόχως δέκα, εἰκοσιν, ἴσως δὲ καὶ πενήντα φυσεκία ἐκ τῶν νέων αὐτῶν ὕλων. Ἡ δυναμίτις, ἀνάπτουσα ὑπὸ πεφλογισμένου σώματος, καίει ἡσυχῶς ὡς φωσφορικὴν ἔναυσμα· ἀλλὰ τὸ βρόντημά της ἐπέρχεται ἐν ἀκαρεῖ διὰ τῆς βολῆς ἐκ-

πυρσοκροτικοῦ καψυλίου. Δύναται τις ἄρα, ἐκτὸς τῆς ἐπενεργείας τῶν ὕλων ἐξ ὧν συγκοιναται τὰ καψύλια αὐτά, ἢ δονήσεων ἀναλόγων πρὸς ὕσας ταῦτα ἐπεφέρουσι, νὰ χειρίζῃ τις ἀκινδύνως τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ὕλας, νὰ σχηματίζῃ περιβλήματα καὶ φυσεκίαι, καὶ νὰ μεταφέρῃ διὰ κιβωτίων ἢ ἄλλως, φροντίζων μόνον ν' ἀπομακρύνῃ ἐξ αὐτῶν τὰ ἐκπυρσοκροτικὰ καψύλια.

Ἐκ τῶν ἐκρηκτικῶν τούτων συνήθως γίνονται χρήσις τῆς δυναμίτιδος, ἥτις βέσιν ἔχει τὴν νιτρογλυκερίνην, ὕλην ἐκρηκτικὴν, λίαν ἐπικίνδυνον, ἰδίως ὅταν ἦναι αὐτὴ ὀξυῖ, διότι ἐκπυρσοκροτεῖ σφοδρότατα ἅμα μάλιστα συγκρουσθῆ πρὸς ἄλλο σῶμα καὶ ἐπίστε κατὰ περιστάσεις ἀπροσδοκήτους. Ἄλλ' ἡ δυναμίτις δὲν εἶναι ἡ ὀρυκτὴ πυρίτις εἰς ἄκρον πορώδης, μεμιγμένη μεθ' ὠρισμένης τινὸς ποσότητος νιτρογλυκερίνης, ἥς ὁ ἄδρανὴς οὗτος ὄγκος διαίρει καὶ ἐξασηνίζει τὴν ἐνέργειαν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπεμάκρυναν πάντα εἰδικὸν κίνδυνον ἐκ τῆς ἐκρηκτικῆς οὐσίας, διατηρήσαντα ἐν αὐτῇ ἐνέργειαν δυναμένην νὰ χρησιμοποιηθῇ.

Ἡ βιομηχανία μεγίστην ἤδη ποιεῖ χρῆσιν τῆς δυναμίτιδος, ἰδίως εἰς τὰ λατομεία τῆς Κύβρωπος. Οἱ διαβάται κατὰ τινὰς ὥρας ἀκούουσι κρότον ὑπόκωπον, βαθέως ἐξερχόμενον ἀποτελεῖται δ' οὗτος ἐκ τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως σειρᾶς ὑπονόμων ἐκ δυναμίτιδος, αἵτινες, δίχως νὰ ἐκσφενδονίσωσι τὰ πέριξ βιαίως, ἀνακινῶσι τὰ χῶματα, ἀφαιροῦσι δὲ καὶ συντρίβουσιν ὑπὸ τὴν γῆν τοὺς βράχους οἵτινες παρέχουσι μάρμαρα ἢ ἄλλους λίθους. Ἡ ὑπόνομος ἐκ κοινῆς πυρίτιδος ἐκσφενδονίζει σφοδρῶς καὶ μακρὰν τὰ πράγματα καὶ ἀπαιτεῖ ν' ἀνοιχθῶσι βαθεῖαι ὄπαι, ἐνῶ φυσεκίον δυναμίτιδος τεθειμένον ἐν βράχῳ συντρίβει αὐτὸν ἐπὶ βάθους 0μ, 40 ἕως 0μ, 50· τιθέμενον δὲ κάτωθεν κορμοῦ δένδρου, ὅπερ θέλουσι νὰ ἐκρίζωσωσι, συντρίβει αὐτὸν εἰς πολλὰ τεμάχια, ὅπερ εὐκόλως δύναται τις νὰ ἀποφέρῃ, ἐνῶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο διὰ τῆς πυρίτιδος ἀτελῶς καὶ ἀντὶ μεγάλης δαπάνης θὰ ἐπετυγχάνετο.

Κατὰ τινὰ ἀνακοίνωσιν γενομένην προσφάτως, ἤδη ἤρχισαν νὰ χρησιμοποιῶσι τὴν δυναμίτιδα εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας. Ὁ δούξ τῆς Σουθερλάνδης ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Αὐστρίᾳ ὁ δόκτωρ Χάμ μετεχειρίσθησαν αὐτὴν ἵν' ἀνασκάψωσι τὴν γῆν βαθύτατα, ὅπερ δι' ἄλλων μέσων δυσκόλως θὰ ἐδύναντο νὰ ἐπιτύχωσι. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀνοίγουσι διὰ σιδηρᾶς ράβδου τῶν ὑπονομοποιῶν ἢ ἄλλου ἐργαλείου ὅπας ἐχούσας βάθος ἐνὸς καὶ ἡμίσεος μέχρι δύο μέτρων ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ ὃν θέλουσι νὰ ἀνασκάψωσιν. Αἱ ὄπαι ἀπέχουσιν ἀλλήλων 4 ἕως 6 μέτρα· εἰς ἐκάστην δ' αὐτῶν τίθεται φυτέκιον περιέχον 200 ἕως 300 γραμμάρια δυναμίτιδος. Τὰ φυσεκία συνδέονται διὰ ἠλεκτρικοῦ σύρματος καὶ μεταδίδουσι δι' αὐτοῦ πῦρ, ὅπερ ἐπιφέρει ταυτόχρονον ἐκπυρσοκρότησιν ἀπάντων τῶν φυσεκίων. Τὸ παραγόμενον ἀποτέλεσμα δὲν εἶναι τόσον ἐπαισθητόν· ἀκούει τις κρότον ὑπόκωπον ἢ αἰσθάνεται ἐλαφρὸν σεισμόν, ἐπίστε δὲ μόλις ὑψύται τὸ ἔδαφος· ἀλλὰ τὸ ἔδαφος ἀνεσκάφη εἰς βάθος ἐνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου. Ἡ δαπάνη ἐρ' ἐκάστου πλήθους ἀγροῦ οὕτως ἀνασκαπτομένου ἀνέρχεται εἰς 600 ἕως 1000 φράγκα·—ποσὸν μέγα, μικρὸν ὅμως σχετικῶς ἂν διὰ τῶν συνήθων ἐργαλείων ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἡ ἐργασία αὕτη· ἐπειτα δὲ πόσος ἀπαιτεῖται χρόνος;

P. O. Υ.

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ ΤΩΝ ΠΑΠΟΥΩΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΥΝΤΩΝ ΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΟΥΙΝΕΑΣ.

Τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1770 ὁ πλοίαρχος Κούκ, ὅστις μετὰ πολλοὺς κινδύνους διέπλευσεν ἐπὶ τοῦ Endeavour τὸν πόρον εἰς τὸ ἔδαφος τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου του, προσωρμίσθη εἰς τὴν παραλίαν τῆς Νέας Γουίνεας (εἰς τὴν 6° 15' νοτίου πλάτους); σχεδὸν ἐξήκοντα πέντε λεύγας πρὸς τὰ βορειανατολικά τοῦ ἀκρωτηρίου Βάλς, ὅπως

συγκοινωνήση πρὸς τοὺς ἑγχωρίους· κατὰ τὴν συνέντευξίν του δὲ πρὸς τοὺς ἀγρίους ὁ μέγας θαλασσοπόρος· παρετήρησε, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων, οὗς ἀποκαλεῖ Ἴνδοὺς, ἦσαν κάτοχοι ἰδίου ἐπιθετικοῦ ὄπλου. Οἱ μαῦροι, οἵτινες διὰ τῶν φωνῶν τῶν προεκάλου ἐξ μάχης τῶν Ἀγγλοῦν, ἔρριπτον, ὡς τῷ ἑφάνη, ἐκ διαλειμμάτων πυρᾶ, τέσσαρα ἢ πέντε συγχρόνως. «Δὲν ἐδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, προσθέτει ὁ Κούκ, τί πρᾶγμα εἶναι τὸ πῦρ αὐτὸ, οὔτε τί προέθεντο ρίπτοντες τοῦτο· ἐκράτου ἐξ χειρᾶς βραχείαν ράβδον, ἧγουν κοῖλον κάλαμον, ὃν ἐκίνουν, εὐθὺς δὲ ἐβλέπομεν νὰ ἐξέρχονται πῦρ καὶ καπνὸς, ἀκριβῶς ὅπως ἐξέρχονται ἐκ τοῦ τουφεκίου, ταῦτα δὲ δὲν διήρουν περισσότερον τῶν ἐκσφενδονιζομένων ἐκ τοῦ τουφεκίου. Τὸ καταπληκτικὸν τοῦτο φαινόμενον παρετήρηθη ἐκ τοῦ πλοίου, τάσαν δὲ ἠπατήθησαν οἱ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐπίστευσαν ὅτι οἱ Ἴνδοὶ εἶχον πυροβόλα ὄπλα. Ἐὰν τὸ πλοῖον δὲν ἦτο τόσον πλησίον τῆς ξηρᾶς ὥστε ν' ἀκούσωμεν ἐκπυροκρότησιν, οὐδ' ἡμεῖς ὅ' ἀμφεβάλλομεν ὅτι ἐμελλον νὰ μῆς πυροβολήσωσιν.»

Ὁ Κόλφ, ὅστις μετὰ 55 περίπου ἔτη ἀργότερον προσωμίσθη εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ἐπὶ τοῦ ὀλλανδικοῦ βρικίου Δούργα (1[13 Μαΐου 1824], οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τῶν πυρῶν ἃ ὁ Κούκ καὶ οἱ ὄπαδοί του ἐπίστευσαν ὅτι εἶδον· ἀλλὰ σημειοῖ ὅτι μεταξὺ τῶν ἀγρίων οἵτινες διὰ τῶν μονοξύλων τῶν ἀπεπειρωτῶν νὰ ἐμποδίσωσιν τὴν ἀπόβασιν τῶν ὀλλανδῶν εἶδεν ἄτομόν τι «κρατοῦν χονδρὸν κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα, ἐξ οὗ ἐξεσφενδονίζε τι ὁμοιάζον πρὸς τέφραν.» Ὁ Μοδέρας ὅστις μετὰ δύο ἔτη παρετήρησεν ἐκ τοῦ Τρίτωνος τὴν ὑπαρξίν τοῦ πρᾶγματος ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλίας, εἰς ἀπόστασιν 80 μιλίων βορειοδυτικῶς τοῦ μέρου· εἰς ὃ εἶχον προσορμισθῆ τὸ Endeavour καὶ τὸ Δούργα, ὑπέθεσε, κατὰ τὸν διερμηνέα του, ὅτι ἢ ἐκ τῶν καλάμων ἐκσφενδονιζομένη οὐσία συνίστατο ἀπὸ μίγμα ἀσβέστου, τέφρας καὶ ἄμμου καὶ ὅτι οἱ

Παπούαι, ρίπτοντες τὴν κόκκιν αὐτὴν, ἐποίουν σημεῖα. «Πολλοὶ ἄνθρωποι, γράφει ὁ Μοδέρας, ὠρθησαν ἰστάμενοι εἰς τὸ παράλιον, σείοντες βραχεῖαν ράβδον ἐκ καλάμου ἐξ ἧς καθ' ἕκαστον λεπτὸν ἐξήρχετο πρᾶγμα τι ὡς καπνός, πλὴν δὲν παρετήρηθη πῦρ. Ὁ διερμηνεὺς Πίττι Μπαρομπάγκ ἐλεγε (καὶ κατόπιν ἐβεβαίωθημεν διὰ τὰ λεγόμενά του ἦσαν ἀληθῆ, διότι μετεχειρήσθημεν τὰ ὄπλα ταῦτα) ὅτι οἱ ἄγριοι ἐποίουν χρῆσιν μίγματος ἀσβέστου, τέφρας καὶ ἄμμου, ὅπερ ἐξεσφενδόνιζον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ δεῖξωσι ποῦ εὐρίσκοντο, ν' ἀναγνωρισθῶσι μακρόθεν», κατὰ τὴν ἑκφρασίν τοῦ Μούλλερ, καὶ προσέθετον ὅτι ἐνόησεν, ὡς φρονεῖ, ὅτι ἐκσφενδόνισις ὀριζόντιος ἦτο πρῶρισμένη νὰ δεῖξῃ διαθέσεις εἰρηνικὰς, ἀλλ' ὅταν ἔρριπτον εἰς τὸν ἀέρα τὸ μίγμα τῶν, τοῦτο ἐδήλου πρόκλησιν ἢ ἀντίστασιν.

Τὸ τοιοῦτον εἴθισται καὶ παρὰ τοῖς Παπούαις τῆς νοτιοδυτικῆς ἀκτῆς· πλὴν δὲν παρετήρηθη παρὰ τοῖς ἰθαγενέσι τοῦ πορθμοῦ Πριγκηπέσσης Μαρίας (ἢ πορθμοῦ Βούργας), οὔτε παρὰ τοῖς Λόμπο τοῦ ὄρου Τρίτωνος. Ἐν τοῖς παραλίοις ὁμοῦς τοῦτοις ἀρχαῖοις θαλασσοπόροις, ἐπὶ πολὺ διατελέσας ἄγνωστος, ἀπὸ τοῦ 1806 εἶχε παρατηρησθῆ ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς ἐξεσφενδόνιζον διὰ καλάμων ὕλας καὶ πρῶτος αὐτὸς ἐξήγησε τίς ὁ σκοπὸς τοῦ σημείου. Ὁ Ἴσπανὸς οὗτος θλασσοπόρος, Τορρές καλούμενος, εἶχε προσορμισθῆ εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν παραλίαν τῆς Νέας Γουινέας πρὸς τὴν 4^{ην} μοῖραν νοτίου πλάτους καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει του πρὸς τὸν βασιλέα Φίλιππον Γ'. ἀναφέρει ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς ἐποίουν χρῆσιν συρίγκων ἐκ καλάμου, πεπληρωμένων ἐξ ἀσβέστου, ἃς ἐξέκένουν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, οὗς ἐφόνευον ἀφοῦ πρῶτον ἀπετύφλου.»

Ὁ Τορρές ἄρα παρετήρησε τὸ πρᾶγμα καλλίτερον τοῦ Κούκ καὶ ἐξήγησε καλλίτερον τοῦ Μοδέρα καὶ Μούλλερ. Ὁ κάλαμος ὃ ἐκσφενδονίζων τὴν ὕλην δὲν χρησιμεύει ὡς σημεῖον, ἀλλ' εἶναι ὄπλον ἐπιθετικόν. Οἱ Παπούαι τῆς νοτιοδυτικῆς παραλίας ἔχουσι

ὡσαύτως, κατὰ τὴν ἑκφρασίν τοῦ Τέμμικ, ἀληθῆς πυροβολικὸν ὅπερ φαίνεται ὅτι δὲν ἀπεμιμήθησαν ἐκ τῶν πυροβόλων τῶν Γιούρωπαίων, διότι ὅτε οἱ Ἴσπανοὶ τοῦ Τορρές πρῶτοι ἐπεσκέφθησαν τὰ μέρη ἐκεῖνα τῷ 1606 ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ βολῶν κόνεως ἐπιφερούσης τύφλωσιν, καὶ τοιαύτης ὑποδοχῆς ἔτυχεν ὁ Κούκ καὶ ὁ Κόλφ τῷ 1770 καὶ 1826 καὶ τοιοιυτοτρόπως βεβαίως θὰ ὑποδεχθῶσι καὶ νῦν τοὺς ξένους εἰς τὰ ἄξιστα ἐκεῖνα παράλια, ἃτινα ὁμοῦς καλλίτερον ὑπερασπίζονται ὑπὸ τῆς ξηρασίας τῶν ἢ ὑπὸ τῶν ἀβλαβῶν ὄπλων τῶν ἀγρίων κατοίκων.

Γ. Ε. Ρ.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ.

Ὁ Φιλεκαπιδευτικὸς Σύλλογος Ὀμηρος, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἀνέγραψε καὶ τὴν συλλογὴν πληροφοριῶν περὶ τῶν ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ ὁμογενῶν καὶ μὴ κοινοτήτων καὶ δὴ πρὸ τετραετίας ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον, καταχωρισθεῖσαν καὶ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ περιοδικῷ, ἐντελλόμενος τοῖς κατὰ τόπον ἀντεπιστέλλουσι τὴν ἐκπόνησιν διατριβῶν ἐπὶ τοῖς θέμασιν, ἃτινα ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ διέγραφε.

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου ἦτον ὅπως, λαβῶν γνώσιν τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῆς παιδείας ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐγκαίρως ἐπέλθῃ ἐπίκουρος τοῖς δεομένοις· πλὴν τὴν ἐνταλὴν ἐκείνην ὀλίγοι τῶν ἐπιστελλόντων, καθ' ὅσον γινώσκωμεν, ἐξεπλήρωσαν, ἧτοι ὁ ἐν Μαγνησίᾳ ἱατρός κ. Δασκαλάκης καὶ ἀνώνυμος τις ἐκ Λειψοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ ὠλιγόρησαν, ἀποθαρρυνέντες ἴσως διότι ἐξανεστήσαν τῶν κληρικῶν τινες, βεβαίως ἵνα μὴ καταφωραθῶσι ὡς μὴ ἐκπληροῦντες τὴν ἀποστολὴν τῶν. Καὶ ὁμοῦς ὁ κληρὸς ἡμῶν, ἀντὶ τοῦ ἐνίστασθαι, πρῶτος ὤφειλε νὰ φιλοπονηῖ τοιαύτας διατριβὰς καὶ νὰ ποιῇ γνωστὰς τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ἡμετέρων κοινοτήτων. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ κλήρου ἡμῶν δὲν πρέπει νὰ πε-

ριορίζηται μόνον εἰς τὴν τυπικὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν καὶ ἱεροπραξιῶν (α)· τὸ αὐτὸ δὲ ῥητὸν καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἰδίως διδασκάλων καὶ ἱατρῶν καὶ πᾶσιν ἐξασκούντων ἐλευθέρῳ τι ἐπάγγελμα.

Ὡς μέλη τοῦ Συλλόγου καθῆκον ἡμῶν νομίζομεν νὰ ἐπιθέσωμεν καὶ ἡμεῖς, κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών μας, ἓνα λίθον ἐπὶ τοῦ ἀνεγειρομένου οἰκοδομήματος, δίδοντες οὕτως ἀφορμὴν τοῖς ἀρμοδίοις πρὸς τελειότερα ἔργα· διὸ ἀρχόμεθα σήμερον ἀπὸ τοῦ Ναζ.Μου καὶ δύο ἄλλων κωμοπόλεων, τοῦ Καρατζά-σοῦ καὶ τοῦ Ἀχτσέ.

Τὸ Ναζ.Μου, κείμενον εἰς ἀπόστασιν ὀκτώ ὠρῶν ἀπὸ τῶν Τράλλεων (Ἰδινίου), εἶναι κωμόπολις ὀνομαστὴ διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἐνεργούμενον ἀξιόλογον ἐμπόριον καὶ διὰ τὴν πάλαι παροιμιώδη κατὰ Ἡέμπτην ἐκάστης ἐβδομάδος σύγκροτουμένην ἀγορὰν (παζάρ)· εἶναι δὲ κτίσμα νεωτέρας ἐποχῆς καὶ πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ, εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας, ἔβρηνται τ' ἀρχαῖα Μάσταυρα (καὶ νῦν ἔτι καλούμενα), χωρίον οἰκούμενον ὑπὸ 50 ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν καὶ μηδὲν ἄλλο παρέχον ἄξιον λόγου ἔχνος τῆς ἀρχαίας εὐκλείας ἢ κατερειπωμένον τι τεῖχος ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς.

Θέσις Ναζ.Μου. — Κεῖται ὑπὸ σειρὰν γηλόφων καὶ βουνίσκων καὶ διαιρείται εἰς ἄνω Συνοικίαν, ἔνθα καὶ ἡ κυρίως ἀγορὰ (ἐξ ἧς καὶ τουρκιστὶ καλεῖται Παζάρ-κιοῦ), καὶ εἰς κάτω, διαχωριζομένην διὰ σειρᾶς

(α) Ἐνταῦθα ἐπιτραπήτω μοι μικρὰ παρέδωαις. Ὡμεν δίκαιοι, ὄχι μεμφίμοιροι. Καταφερόμεθα μὲν κατὰ τοῦ κλήρου ἡμῶν, πλὴν καὶ οὐδέποτε ἐμεριμνήσαμεν δεόντως περὶ αὐτοῦ. Τοῦς παρηγόρους ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ ἀσθενείαις ἡμῶν τάσσομεν εἰς τὴν ἐσχάτην βαθμίδα τῆς κοινωνίας καὶ ἀφίνομεν νὰ περιφέρωνται δίκην ἐπαιτῶν πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσιοῦ. Ἀποδεχόμεθα πάντα προσερχόμενον, ἀρκοῦμενοι εἰς ὅπερ φέρει ἐφόδιον τῆς προχειρίσεως αὐτοῦ, τὴν Δέλτον, καὶ ἀνεξελέγκτως καθιστῶμεν αὐτῶν κοινωνῶν τῶν οἰκογενειακῶν ἀπορρήτων ἡμῶν. Διὰ τὰχα νὰ καθυστερῶμεν τῶν πατέρων ἡμῶν, οἵτινες εἶχον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἱερὰς γόνους τῶν καλλιτέρων καὶ εὐπορωτέρων οἰκογενειῶν;

κήπων. Ήμισειαν ὄραν πρὸς μεσημβρίαν βλέπει ὁ Μαϊάνδρος ποταμός.

Πληθυσμός. — Ἡ μὲν ἄνω συνοικία ἀριθμεῖ 200 χριστιανικὰς οἰκογενεῖας (ἐξ ὧν 470 Ἑλληνικαὶ καὶ 30 Ἀρμενικαὶ), 40 Ἑβραϊκὰς καὶ 200 Ὀθωμανικὰς, ἡ δὲ κάτω περὶ τὰς 800 οἰκογενεῖας, ἀπάσας Ὀθωμανικὰς. Τῶν Ἑλληνικῶν αἱ πλεῖσται εἰσὶν ἐποικοὶ ἐκ Φιλαδελφείας (Ἀλλασεὴρ), ὀλίγοι δὲ ἐκ Λέσβου καὶ ἄλλων μερῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι μετοκίσθησαν ἐξ Αἰδινίου. Ἐνεκα τοῦ ἀξιολόγου ἐμπορίου ὁ πληθυσμὸς τῆς ἄνω συνοικίας, ἥτις πρὸ εἰκοσαετίας μόλις ἤριθμευε 80 Ἑλληνικὰς οἰκίας, ἀδιαλείπτως αὐξάνει. Ἡ ἀγορὰ εἶναι νεόδμητος, ἅτε δις ἐν διαστήματι δέκα ἐτῶν πυρποληθεῖσα εἶναι δὲ κανονικῶς ἐκτισμένη καὶ ἔχει εὐρεῖας ὁδοὺς.

Ἐπαγγέλματα. — Οἱ Χριστιανοὶ μετέρχονται παντὸς εἶδους ἐμπόριον, τέχνας καὶ ἐπιτηδεύματα, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ, ἐκτὸς ὀλίγων ἐμπόρων καὶ τεχνιτῶν, εἰσὶ γεωργοὶ καὶ κηπουροὶ. Τὸ πλεῖστον ὅμως μέρος τοῦ ἐμπορίου ἐνεργεῖται ὑπὸ μετοίκων Σμυρναίων καὶ ἄλλων, οἵτινες οὐκ ὀλίγον συντελοῦσιν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ τόπου ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινὰ βυρσοδεψεία ἐν τῇ κάτω συνοικίᾳ.

Προϊόντα. — Γεννήματα, βαμβάκια, σῦκα, ὀλίγον ἐλαιόλαδον, ἄλλοτε δὲ καὶ σταφίδες (τὸ προϊὸν τοῦτο κατεστράφη διὰ τὴν ἀβελτηρίαν τῶν γεωργῶν, μὴ ποιησάντων χρῆσιν τῆς θειώσεως), διάφορα ὀπωρικά, ὄπιον καὶ βαλανίδια. Τοῦ τελευταίου τούτου προϊόντος ἡ συναγωγὴ καὶ ἐκ τῶν πέριξ μερῶν γίνεται ἐνταῦθα, ὅθεν ἐτησίως ἐξάγονται 60 ἕως 80 χιλιάδες καντάρια.

Βιομηχανικὰ καταστήματα. — Δύο τοιαῦτα ὑπάρχουσι πρὸς ἐκθλίψιν τοῦ χυμοῦ τῆς γλυκορρίζης καὶ ἐκκόκκισιν βάμβακος, τὸ μὲν ἀνήκον τοῖς κυρίοις Μάρκαϊτ καὶ Φόρμπες, Ἀγγλοῖς, τὸ δὲ τῷ ἡμετέρῳ ὁμογενεῖ κυρίῳ Α. Σερφριάδῃ ἀμφότερα δὲ τὰ καταστήματα ταῦτα μεγάλως εὐεργετοῦσι τὴν ἐργατικὴν τάξιν. Ἐκτὸς τούτων

οἱ Ἀδελφοὶ Ξενοῦδάκη πρὸς ἐπταετίας συνέστησαν σαπυνοποιεῖον ἀμιλλώμενον κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ σάπυνος πρὸς τὰ σμυρναϊκά.

Δημόσια κτίρια. — Ἐκτὸς τοῦ στρατιῶνος, κειμένου ἐν τῇ ἄνω συνοικίᾳ, καὶ τοῦ κατερειπωμένου διοικητηρίου, εὐρισκομένου ἐν τῇ κάτω συνοικίᾳ, οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει.

Φιλανθρωπικὰ καταστήματα. — Οὐδέν. **Ὀθωμανικὰ τεμενῆ.** — 2 ἐν τῇ ἄνω συνοικίᾳ καὶ 3 ἐν τῇ κάτω.

Ἐκκλησίαι. — Ἡ Ἑλληνικὴ κοινότης πρὸς εἰκοσαετίας ἀνήγειρε περικαλλῆ ναὸν, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου πρὸ τούτου δὲ ἐκκλησιαζέτο εἰς σκοτεινόν τι δωμάτιον. Καὶ ἡ Ἀρμενικὴ κοινότης κέκτηται ἐπίσης ἀξιόλογον ναόν.

Σχολεῖα. — Οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ οἱ Ἀρμένιοι οὐδὲν δημόσιον ἐκπαιδευτήριον ἔχουσιν.

Ἡ Ἑλληνικὴ κοινότης ἀπὸ τοῦ 1845 συνέστησε καὶ διετέθει δημοτικὴν σχολὴν, ἐν εὐρείᾳ καὶ ἰδιοκτητῷ αἰθούσῃ ὅτε ὅμως ὀκλοδόμησε τὸν ναόν, ἀνήγειρεν ἐν τῷ προαυλίῳ καὶ σχολὴν, ἥτις πρὸ δεκαετίας ἐγένετο παρναλῶμα τοῦ πυρὸς καὶ ἀνηγήθη καὶ αὕτως μεγαλοπρεπῆς. Πρὸ πάντε ἐτῶν ἀνήγειρε καὶ παρθεναγωγεῖον.

Εἰς τὸ σχολεῖον τῶν ἀρρένων φοιτῶσιν 90 περίπου παῖδες, εἰς δὲ τὸ παρθεναγωγεῖον περὶ τὰ 70 κοράσια. Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων σχολείων ὑπάρχει καὶ ἰδιωτικὸν ἑλληνικόν, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κυρίου Ἡλ. Βυκλείδου καὶ ἀριθμοῦν 40 μαθητὰς.

Ἀναγράφουμεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν διδασκάντων, ἐξ ὧν ἐδυνήθημεν νὰ λάθωμεν προφορικῶν πληροφοριῶν διότι οὔτε κώδης τις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπάρχει, ἐν ᾧ ν' ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ καιροῦ διδασκάλων, οὔτε ἄλλο τι βιβλίον, εἰς ὃ νὰ μνημονεύονται τοῦλάχιστον αἱ μισθοδοσίαι, κτλ. — 1. Χρήστος. . . Τριακοσάρης καὶ Καστάνης, Χίος (ἰδιωτικὸς). 2. . . Ἀθηναῖος. 3. Ἀθαν. Χαρίσης ἐκ τινος νήσου τῶν Σποράδων. 4. Δ. Οἰκονομίδης, Ἡπειρώτης, 5. Δημήτριος. . . Σάμιος. 6. Γ. Γεωργιάδης, Σάμιος. 7. Παπαδόπου-

λος, Ἡπειρώτης, 8. Ν. Γλυκοφρύδης ἱεροδίακονος, Ἡελοποννήσιος (ἐκ Φιλιατρῶν), καὶ Νικολαΐδης, Ἡπειρώτης νῦν τὸν Κερδῶν Ἑρμῆν ἀσπασθεὶς, ἐπὶ πολλὰ ἔτη διδάξας καὶ ἰδιωτικῶς. Ὡς δ' ἐν ἀπάσῃ σχεδὸν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οἱ διδάσκαλοι-μισθοδοτοῦνται ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἐκκλησίας (4—5 χιλιάδες γρόσια ἐτησίως δι' ἕκαστον).

Διδασκάλισαι. — Αἰκαερίνη Χα. Γεωργίου Φλιτωρίδου, Σαμία, Ἄννα Λίρδου, Ἀθηναία καὶ ἡ νῦν Ἀθηνᾶ Βλάχου, Ἀθηναία, εὐδόκιμος μαθήτρια τοῦ Ἀρσακείου, κάτοχος δὲ καὶ τῆς νηπιαγωγικῆς μεθόδου.

Ὅπως ἐν Αἰδινίῳ, καὶ ἐνταῦθα πρὸ τριετίας συνέστη Σύλλογος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Εὐαγγελισμός», οὗ σκοπὸς ἔστιν ἡ συντήρησις τῶν ὑπαρχόντων σχολείων καὶ ἡ σύστασις ἑλληνικοῦ τμήματος, ἅμα τὰ μέσα τὸ ἐπιτρέψωσιν. Ὁ σύλλογος οὗτος ἐλπίζουεν ὅτι ἐν βραχεί χρόνῳ βελτιωμένης μάλλιστα καὶ τῆς νῦν πολιτικῆς τῶν πραγμάτων καταστάσεως, ἐξ ἧς οὐ μικρὸν πάσχει τὸ ἐμπόριον, θὰ εὐρεθῆ εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν του. Τοῦτο τεκμαιρόμεθα ἐκ τῆς φιλοκαλίας καὶ προθυμίας τῶν διευθυνόντων αὐτὸν καὶ ἐκ τῶν αἰσθημάτων, ὑπ' ὧν ἐμφοροῦνται ἅπαντα τ' ἀπαρτίζοντα αὐτὸν μέλη. Οἱ κάτοικοι Ναζλίου ἀείποτε ἐπεδείξαντο τὸν πρὸς τὰ καλὰ ζήλῶν των διότι ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ ἀνήγειραν περικαλλῆ ναὸν καὶ δύο σχολεῖα ἄνευ σχεδὸν ἐξωτερικῆς τινης συνδρομῆς ὃ δὲ Σύλλογος κέκτηται ἤδη κεφάλαιον 600 λιβρῶν. Παραπλήσια ἔργα ἀμφιβάλλουμεν ἂν ἔχουσι πολλὰ κοινότητες νὰ ἐπιδείξωσιν. Ὁρεῖλομεν δ' ἐνταῦθα νὰ μνημονεύσωμεν τοῦ πρὸ διετίας ἀποβιώσαντος Δημ. Κωνσταντινίδου, Θεσσαλοῦ, κληροδοτήσαντος τῷ ἀρτισυστάτῳ Συλλόγῳ 400 λίρας καὶ τοῦ ἱατροῦ Γ. Χαρίτανος, ἀποβιώσαντος πρὸ δεκαετίας καὶ ἀφιερῶσαντος τῇ ἐκκλησίᾳ 300 λίρας.

Ἀχτσέ. — Κώμη 2 ὥρας ἀπέχουσα τοῦ Ναζλίου, ἀριθμοῦσα σχεδὸν 400 οἰκογε-

νεῖας, ὧν 30 Ἑλληνικαὶ, καὶ ὑπαγομένη διοικητικῶς εἰς τὸν καϊμακάμην Αἰδινίου. Ἔχει 3 Ὀθωμανικὰ τεμενῆ καὶ μικρὰν Ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν, ἀνεγερθεῖσαν πρὸς 15 ἐτῶν, ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς ὁποίας δωμάτιον χρησιμεύει ὡς σχολή. Ὁ ψάλτης τοῦ ναοῦ εἶναι καὶ ὁ διδάσκαλος. Οἱ αὐτοὶ Ἕλληνας μετέρχονται παντὸς εἶδους ἐπαγγέλματα, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ εἰσὶ γεωργοὶ καὶ ὀλίγοι τεχνῖται. Οἱ Ἕλληνες εἰσὶ μέτοικοι ἐκ Ῥόδου, Κύπρου καὶ Λέσβου. Τὰ προϊόντα τοῦ Ἀχτσέ εἶναι σῦκα, βάμβαξ, ἔλαιον καὶ ὀλίγα σιτηρά πρὸ τετραετίας δὲ συνέστη ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς κ. Λαδοπούλου ἐργαστάσιον πρὸς ἐκκόκκισιν βάμβακος. — Κατὰ Δευτέραν συγκροτεῖται ἀγορὰ (παζάρι).

Καρατζὰ σοῦ. — Κωμόπολις νεόκτιστος, κειμένη 8 ὥρας πέραν τοῦ Ναζλίου καὶ 2 ἔνδον πρὸς μεσημβρίαν τῆς περιφέρειμου ἀρχαίας *Γεραπόλεως*, ἔδρα μουδέρου ὑπαγομένου καὶ τούτου εἰς τὸν καϊμακάμην Ναζλίου. Πληθυσμὸς 800 περίπου Ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι καὶ 20 Ἑλληνικαὶ. Οἱ Ἕλληνες εἰσὶ μέτοικοι ἐκ Ῥόδου, ἐκτὸς δὲ 3 ἢ 4, μετερχομένων τὸ ἐμπόριον, οἱ λοιποὶ εἰσὶ κηπουροὶ καὶ μυλωθροὶ. Πρὸ δεκαετίας ἀνήγειραν ναόν, οὗ ὁ ἱερεὺς διδάσκει ἐν τῷ δωματίῳ του τὰ κοινὰ λεγόμενα γράμματα εἰς τοὺς ὀλίγους παῖδας. Οἱ Ὀθωμανοὶ ἐπαγγέλλονται παντὸς εἶδους τέχνας, οἱ πλεῖστοι ὅμως εἰσὶν ὄφραται πανίων καὶ προσοψίων, ἅτινα πωλοῦσι περιφερόμενοι ἀνὰ πᾶσαν τὴν Μικρασίαν ὀνομασται δ' εἰσὶ καὶ αἱ κατασκευαζόμεναι ὑδρίαι. — Προϊόντα, βαλανίδια καὶ ὀλίγα σιτηρά. — Καὶ ἐνταῦθα καθ' ἑκάστην Δευτέραν συγκροτεῖται ἀγορὰ.

Ἰω. Κορτόπουλος.

ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ ΤΟΥ ΓΚΡΑΙΗ.

Ἀπό τινος χρόνου ἡ Ἀμερικὴ εκπλήττει τὸν κόσμον διὰ τὰς ἐφευρέσεις καὶ τελειοποιήσεις αἱ εἰσάγει εἰς τὸν τηλεγράφων καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην ἐν γένει. Μετὰ τὸν λαλοῦντα τηλεγράφων τοῦ κ. Μπέλλ, ἰδοὺ ἤδη παρουσιάζει τηλεφώνον τέλειον, ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Γκραίη. Τὸ τηλεφώνον τοῦτο διακρίνεται διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μεθόδου ἀναλυτικῆς ἢ δ κ. Χέλμολτς ἐπιτυχῶς πάλιν ἐφαρμόζει εἰς τὴν ἀκουστικὴν ὅπως δὲ χωρὶς τὸς ἤχους τοὺς διαβιβαζομένους ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἐπενόησε τὸ ὄργανον ὅπερ ἀπεκάλεσεν ἀντηχητικόν. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἐνεργεῖ δυνάμει τῆς ἀρχῆς ὅτι ὄγκος ἀέρος περιεχόμενος εἰς ἀνοικτὸν δοχεῖον ποιεῖ σῆμα ἢ γράμμα ὅταν δονῆται. Τὸ ὕψος τοῦ σήματος τοῦτου ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν διαστάσεων τοῦ δοχείου καὶ τῆς ὀπῆς τοῦτου. Ἐὰν πλησιάζωμεν εἰς τὸ οὖς ἀντηχητικὸν ἔταν μουσικὰ σήματα προσγίνονται ἐν τῷ περιεχομένῳ ἀέρι, βλέπομεν ὅτι μόνον ὁ ἦχος ὁ συμφωνῶν πρὸς τὸ τῆς βάσεως σῆμα τοῦ ὄργανου διατελεῖ ἐντεταμένως καὶ γίνεται καταληπτότερος τῶν λοιπῶν.

Διὰ σειρᾶς σφαιρωμάτων, ἐκάστου διηρημένου οὕτως ὥστε ν' ἀνταποκρίνηται πρὸς ἴδιον σῆμα (νόταν), ἀναλύουσι τοὺς συνθέτους ἤχους καὶ διαλύουσιν αὐτοὺς εἰς τὸ στοιχείον των.

Ἡδη θὰ ἐξηγήσωμεν, κατὰ τὴν γαλλικὴν «Φύσιν», τίνι τρόπῳ τὸ τηλεφώνον τοῦ κ. Γκραίη ἐφαρμόζει τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ κ. Χέλμολτς.

Κατὰ τὴν ἔξοδον, ὁ μουσικὸς παίξει τὸν ἦχον στηρίζων τοὺς δακτύλους ἐπὶ ὀστιδίων ὡς ἤθελε πράξει κλειδοκυμβαλιστής. Τὸ πληκτρον (ἦτοι ἡ σειρὰ αὐτοῦ) περιέχει δύο διὰ πασῶν (octaves) ἦτοι δεκαεξέ σήματα ὅλοι δὲ οἱ ταυτόχρονοι καὶ ἀλλεπάλληλοι συνδυασμοί, οὓς ὁ μελοποιὸς ἐσημείωσε, παρίστανται διὰ τῆς κινήσεως τῶν δακτύλων τοῦ παίζοντος μεθ' ὅλων τῶν

χρωματισμοῦ τοῦ μέτρου. Πρέπει δηλ. νὰ ὁμιλήσωσιν οἱ δάκτυλοι.

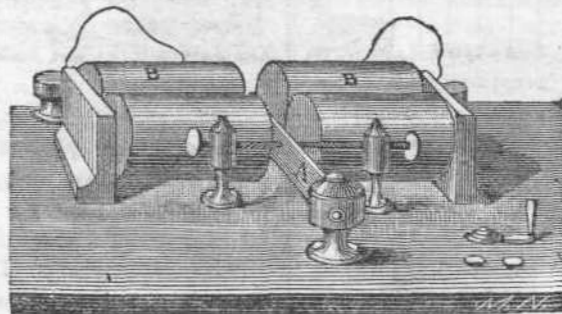
Πρὸς τοῦτο τὰ πληκτρα συνδέονται ἀλλήλοις διὰ ἰδίας καὶ παλλομένης γλωσσοειδῆς ἧτις παρέχει τὸ σῆμα τὸ ἀναλογεῖν πρὸς τὸ πληκτρον ὁ μηχανισμὸς δ' οὗτος, ὅπως ἀκριβῶς περιγραφῆ, ἀπαιτεῖ ἐπεξηγήσεις τεχνικὰς, μικρὸν παρεχούσας τὸ ἐνδιαφέρον. Εὐτυχῶς ὅμως δὲν εἶναι ἀνάγκη πολλῶν λόγων. Ἡ ὑπ' ἀρ. 4 εἰκὼν παρέχει σαφῆ ἰδέαν τοῦ ὄργανου. Τὸ Α. εἶναι ἡ γλωσσοειδῆς, ἧτις αὐτομάτως πάλλεται μεταξὺ τῶν ἀτράκτων Β, Β. Ὅταν, π. χ., ἐπιειδῆται πρὸς τὰ δεξιὰ, διὰ τῆς ἰδίας κινήσεως ἐπηρεάζει τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, ὥστε ἡ βολβὴ τοῦ μαλακοῦ σιδήρου, τοῦ περιεχομένου ἐν τῇ ἀτράκτῳ, ἀποβάλλει τὴν ἐνεργειάν της ἐν τῷ χρόνῳ ἢ πρὸς τ' ἀριστερὰ βολβὴς κέκτται τὴν δυνάμειν τῆς ἑλξεως.

Ἡ μεταλλικὴ γλωσσὶς ἐκτελεῖ οὕτω ταχείας ἐπαλλάξεις ἢ ἐπαλλήλους κινήσεις, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ μήκους της καὶ οὐδ' ὅλας ἐκ τῆς δυνάμεως μεθ' ἧς παράγεται ἢ ἐπάλλεται.

Κάτω τοῦ κλειδοῦχου κρίκου (clarier) ὑπάρχουσι δεκαεξέ μέλη ἀνάλογα πρὸς τὰ παριστάμενα ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 4 εἰκόνι. Τὰ μέλη ταῦτα εἰσὶν ἅπαντα ἐφωδιασμένα μεθ' ἑαυτῶν μεταλλικὰς γλωσσοειδῆς διαφόρου μήκους, ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνωνται ὅλα τὰ σήματα τῶν δύο διὰ πασῶν καὶ ἐνταῦθα δὲ ὁ ἠλεκτρισμὸς ἐνεργεῖ.

Αἱ γλωσσοειδῆς, καθ' ὅσον τρέμουσι κρούομεναι ὑπὸ τοῦ παίζοντος, μετὰ ταχύτητος ἢν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν δύναται ν' ἀκολουθήσῃ, ἀνοίγουσι καὶ κλείουσι ρεῦμα γραμμῶν. Μετὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἐπέλθῃ φῶς εἰς τὸ χάος τοῦτο ἅπασαι αἱ δι' ἐνὸς μόνου ἀγωγῶν διερχόμεναι συμφωνίαι αὐταὶ ἀφείλουσι νὰ διευκρινισθῶσι κατὰ τὴν ἐπέλευσιν διὰ νέας ἐπεμβάσεως.

Ἡ ἐπέμβασις αὕτη ἐνεργεῖται δι' ὄργανου ἀναλόγου πρὸς τὸ ἀντηχητικὸν τοῦ κ. Χέλμολτς αὐτοῦ δὲ ἐγκτεῖται ὅλη ἡ πρωτοτυπία τῆς συσκευῆς τοῦ κ. Γκραίη.

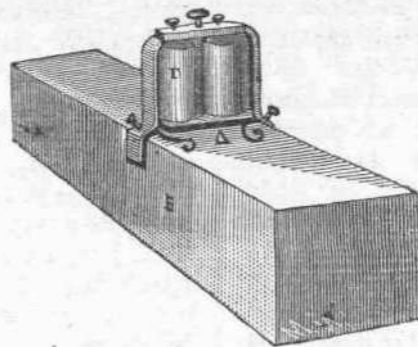
Σκευασία παλμική.

Ἐν τούτοις πρέπει ν' ἀποδώσωμεν τὴν πραγματικὴν καὶ πρέπουσαν ἀξίαν εἰς τὸν μίτον. Τὸ περιεργότερον τῆς ἐφευρέσεως εἶναι ὅτι εἰς μόνον μίτον ὀφείλει νὰ συνοδεύῃ συγχρόνως σύνολον ἠλεκτρικῶν σημάτων, ἀφ' ἑνὸς ἐκάστῳ τούτῳ τὸν χαρακτήρα του, ὅπως ὁ θαυμάσιος θώμιγγ (σπάγγος), διασκεδαστικώτατον παίγιον, διαβιβάζει πιστῶς ὅ,τι τῷ εἶπῳσι.

Περιεγράψαμεν τὸ ὄργανον ἐξ οὗ ἐξέρχεται ἡ φωνή ἤδη θὰ ἐξηγήσωμεν τὴν σκευασίαν ἧτις δέχεται αὐτήν.

Ἡ 2 εἰκὼν δεικνύει ἠλεκτρομαγνήτην Γ, ὅστις ἀντὶ πλακῶς ἔχει χαλύβδινον ταινίαν Δ, τεταμένην ἐπὶ βάσει μεταλλικῆς ἢ

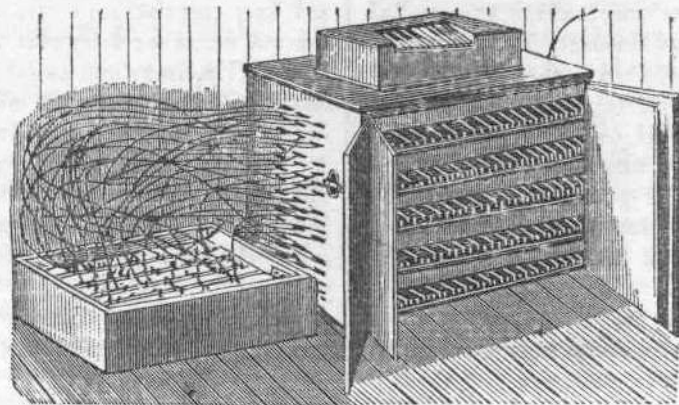
ταινία εἶναι συνηρμοσμένη ἵνα πάλληται εἰς τόνον ὕψους τινός. Τὸ ταχὺ μαγνήτισμα καὶ ἀπομαγνήτισμα μαλακοῦ σιδήρου συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ ἤχου τὸ φαινόμενον δὲ τοῦτο ἀνεκάλυψεν ὁ Πάζ τῷ 1837. Ὁ Ἄρρη ἀπέδειξεν ὅτι τ' ἀποτελέσματα ταῦτα ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὴν συστολὴν τοῦ σιδήρου καὶ ὄχι, ὅπως ὑπέθεσαν κατ' ἀρχὰς, εἰς τὴν ἕλξιν ἢ ἐξασκεῖ ἐν τῶν μερῶν τοῦ ἐν σχήματι πετάλου μαγνήτου ἐπὶ τοῦ ἐτέρου. Ἀπέδειξε δὲ τῷ ὅντι διὰ ἴσου σιδήρου ἐπετυγχάνετο τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα οἷον καὶ διὰ τοῦ πετάλου.

Σκευασία ἀντηχητικῆ, ἦτοι προκαλοῦσα τὸν ἦχον.

Ἡ 3 εἰκὼν παριστᾷ τὸν κλειδοῦχον κρίκον ἢ κλειδῶμα τοῦ κλειδοκυμβαλοῦ, ἐν ᾧ βλέπει τις 16 κανόνας ἢ ὀστίδια ἅτινα κρούει ὁ παίζων.

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Η')

Κλειδοῦχος κρικός (clavier)

Τὸ ὄργανον τοῦτο σκοπεῖ νὰ διαβιβάζη ἐνάρθρους φωνάς, ἀκουσμένας εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν· εἶναι μουσικὴ φωνητικὴ, λαλῶν τηλεγράφος.

Ἐς προσθέσωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ λαλοῦντος τηλεγράφου.

Διάφοροι ἐκθέσεις, δημοσιευόμεναι ὑπὸ τῶν Ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων περὶ τοῦ λαλοῦντος τηλεγράφου, ὃν ὁ κ. Οὐίλλιαμ Θόμψων ἀπεκάλεσε τὸ μέγιστον τῶν θαυμάτων τῶν νεωτέρων χρόνων, ἐπικυροῦσιν ὅτι οὗτος κατορθοῖ νὰ μεταδίδῃ εἰς μακρὰς ἀποστάσεις ὀλοκλήρους λόγους. Ὅτε προσφάτως ἠγγέλθη ἐν Εὐρώπῃ ὅτι φυσικὸς κατάρθωσεν ἐν Βοστώνῃ νὰ μεταβιβάσῃ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν ἤχους, μουσικὴν, λόγους, δι' ἀπλοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος, πολλοὶ εἶπον ὅτι μῦθος εἶναι, ἄλλοι δὲ ἐδείχθησαν ἐπιφυλακτικοί· σήμερον ὅμως ὀλίγοι ἀμφιβάλλουσι, διότι ἐπὶ παρουσίᾳ ἐξόχων ἐπιστημόνων καὶ πολλοῦ ἀκροατηρίου ἐγένοντο πειράματα ὑπὸ τοῦ ἐφευρόντος ἢ τελειοποιήσαντος τὸν λαλοῦντα τηλεγράφου κ. Μπέλ, καταγεγραμμένου ἐξ Ἐδιμβούργου καὶ πολιτογραφηθέντος Ἀμερικανοῦ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, καταγινόμενος εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν κωφαλάων, διανοήθη νὰ κατασκευάσῃ τηλεγράφον λαλοῦντα, χάριν διευκολύνσεως τῶν σκοπῶν του· διη-

κωφαλάος κόρη ἐδυνήθη νὰ

λαλήσῃ, διδασκομένη ἐντὸς δύο μηνῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Μπέλ, ὅστις πρὸς τοὺς εἰρωνευομένους διότι ἠσχολεῖτο εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ τηλεγράφου του εἶπε: «Βλέπετε ὅτι μεταδίδω εἰς τοὺς κωφαλάους τὴν ὁμιλίαν· θὰ κατορθώσω τέλος νὰ κάμω καὶ τὸν σίδηρον νὰ λαλήσῃ!»

Ἄπας ὁ ἀμερικανικὸς τύπος ἀσχολεῖται περὶ τῆς καταπληκτικῆς ταύτης κτήσεως τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐλπίζει ὅτι διὰ νέων τελειοποιήσεων ὁ κ. Μπέλ θὰ κατορθώσῃ νὰ μεταβιβάσῃ τὴν φωνὴν του ἀπὸ Ἀμερικῆς εἰς Εὐρώπην, κατ' αὐτὰς δὲ ἡ σπουδαία παρισινὴ «Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων» καὶ ἄλλα ἔγκριτα περιοδικὰ τῆς Εὐρώπης μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ λαλοῦντος τηλεγράφου.

Ἀμερικανικὸν ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα ἐδημοσίευσεν πρὸ μικροῦ λεπτομερεῖς πληροφορίαν περὶ τοῦ λαλοῦντος τηλεγράφου ἢ τηλεφώνου τοῦ κ. Μπέλ, καὶ δι' ὀλίγων ἐκθέτει τὸ ἱστορικὸν τῆς θαυμασίας ἐφευρέσεως· ἀναφέρει δὲ ὅτι ὁ κ. Μπέλ τὴν σκευασίαν του ἐξέθηκε κατὰ πρῶτον κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἔκτοτε εἰσήγαγε βαθμηδὸν διαφορὰς τελειοποιήσεις, ἀληθεῖς μεταμορφώσεις. Κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀμερικανοῦ συναδέλφου, τὸ τηλεφῶνον

τοῦτο μετεβίβασε κατ' αὐτὰς λόγους ἀπὸ Βοστώνης εἰς Νόρθ Κονουαί, εἰς ἀπόστασιν 230 χιλιομέτρων, μετὰ τσαύτης εὐκρινείας, ὥστε διάλογοι ἰδιαίτεροι ἠκούοντο ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ ἀγωγῶ σύρματος. Ἴδωμεν ἤδη πῶς περιγράφει τὰ κατὰ τὸν λαλοῦντα τηλεγράφον ἢ «Φύσις».

Ἐπ' ἐσχάτων ἐφάνη παίγιον ἢ ἄθλημα ἀπλοῦστατον, ὅπερ δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς πατήρ τοῦ λαλοῦντος τηλεγράφου, ἦτοι δύο σωλῆνες ἐκ ναστοχάρτου (χαρτονίου) ἀνοικτοὶ κατὰ τὸ ἐν ἄκρον καὶ εἰς τὸ ἕτερον φέροντες διάφραγμα ἐκ μεμβράνης· τὰ δύο διάφραγματα συνδέονται πρὸς ἄλληλα διὰ θώμιγκος (σπάγου) ἔχοντος μήκος 7 μέχρι 10 μέτρων. Ὅταν τις λαλῇ χαμηλοφώνως εἰς ἓνα τῶν σωλῆνων (εἰς τὸ ἀνοικτὸν ἄκρον), ἕτερος, ἔχων τὸ ἄλλο ἄκρον προσηρμοσμένον εἰς τὸ οὖς του), ἀκούει εὐκρινέστατα πάσας τὰς λέξεις, ὧν τὰ στοιχεῖα μεταβιβάζονται ὑπὸ τοῦ θώμιγκος· πρέπει ὅμως οὗτος νὰ ἦναι τεταμένος, διότι ἂν ἦναι χαλαρὸς, ἡ φωνὴ δὲν ἀκούεται εὐδιακρίτως (α) Δύναται τις δὲ νὰ διαλέγηται καὶ εἰς ἀπόστασιν 20 ἢ καὶ 100 μέτρων. Ἡ ἀνάλυσις τῆς μεταβιβάσεως ταύτης ἀποδεικνύει ὅτι οἱ παλμοὶ τοῦ ἀέρος τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν φωνὴν θέτουσιν εἰς κίνησιν τὴν πρῶτην μεμβράνην, ἣς οἱ παλμοὶ μεταδίδονται διὰ τοῦ θώμιγκος ἢ νήματος εἰς τὴν ἄλλην μεμβράνην καὶ φθάνουσιν ἐπὶ τέλος εἰς τὸ τύμπανον τοῦ ἀκούοντος διὰ τοῦ ἐν τῷ σωλῆνι ἐγκεκλεισμένου ἀέρος.

Τρία εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ παντὸς ἤχου· τὸ ὕψος, ἡ ἔντασις καὶ ἡ ποιότης, ἣ δὲ συσκευὴ τοῦ κ. Μπέλ, ἀληθῶς ἀξιοθαύματος καὶ κατὰ τοῦτο, μεταβιβάζει καὶ τὰ τρία καὶ εἶναι ἀπλουστάτη. Πολλοὶ βεβαίως παρ' ἡμῖν γινώσκουσι τὸν ἠλεκτρομαγνήτην, ἦτοι μικρὸν καὶ ἐπίμηκες χάλυβος τεμάχιον, περὶ τὸ ὁποῖον περιελίσσεται λεπτὸν ἐκ χαλκοῦ σύρμα ὅπερ περιβάλλεται διὰ μετὰξῆς

(α). Τοιοῦτον ἄθλημα καὶ παρ' ἡμῖν εἶχον πρότινος, ἀλλὰ παρέλειψαν διὰ τὴν ἄγνοιαν βεβαίως τῶν ἐπιστημονικῶν λόγων.

καὶ ὅπερ μεταβάλλεται εἰς μαγνήτην ὅταν διὰ τοῦ σύρματος διέρχεται ρεῦμα ἠλεκτρικόν. Ἐὰν ἐνώπιον τοῦ μαγνήτου τούτου θέσωμεν τεμάχιον μαλακοῦ σιδήρου, ἦτοι σιδήρου ἐντελῶς καθαροῦ, καὶ πλησιάζωμεν ἢ ἀπομακρύνωμεν τοῦτο διαδοχικῶς, δηλ. ἂν ὑποβάλλωμεν τοῦτο εἰς κίνησιν παλμικὴν, εἰς ἕκαστον παλμὸν ἀναπτύσσεται ἐκ τῷ σύρματι ρεῦμα ἀκαριαῖον καὶ (τοῦτο δὲ εἶναι τὸ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτον) ἡ ἔντασις τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς ἕκαστην στιγμὴν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ταχύτητα μεθ' ἧς τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ μαλακοῦ σιδήρου πλησιάζει ἢ ἀπομακρύνεται τοῦ μαγνήτου. Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Μπέλ ἐπινοηθεῖσα σκευασία ἐπὶ τῆς ιδιότητος ταύτης στηρίζεται.

Τῶνόντι· ἐὰν ἐπὶ μεμβράνης παλλομένης προσκολλησωμεν μικρὸν ἐκ μαλακοῦ σιδήρου ἔλασμα καὶ ἀπέναντι τούτου ἠλεκτρομαγνήτην συγκοινωνοῦντα πρὸς τὸ σύρμα τῆς τηλεγραφικῆς γραμμῆς, εἶναι φανερόν ὅτι εἰς ἕκαστον παλμὸν τῆς μεμβράνης ἀντιστοιχεῖ μία κίνησις τοῦ ἐλάσματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὸ σύρμα τοῦ ἠλεκτρομαγνήτου, ὡς καὶ τὸ τῆς τηλεγραφικῆς γραμμῆς, διελευνεται διὰ σειρᾶς ἠλεκτρικῶν ρευμάτων, ὧν ἡ ἔντασις ρυθμίζεται διὰ τῆς ἐντάσεως τοῦ ἤχου ὅστις παράγεται ἐνώπιον τῆς μεμβράνης.

Ὡς βλέπει πᾶς τις, τὰ ἠλεκτρικὰ ρεύματα παράγονται ἐνταῦθα ἐκ τῆς κινήσεως τῆς μεμβράνης, ἦτοι διὰ τοῦ ἠχητικοῦ κύματος, ἄνευ τῆς βοήθειας τῆς ἠλεκτρικῆς στήλης. Εἰς τὸν σταθμὸν τῆς ἀφίξεως ἕκαστον ρεῦμα ἠλεκτρικὸν θέτει εἰς παλμικὴν κίνησιν μικρὰν ἐκ σιδήρου κυκλικὴν πλάκα, λεπτὴν ὡς χάρτην, ἐρειδομένην ἐπὶ κυλίνδρου ἐκ μαλακοῦ σιδήρου, τὸν ὁποῖον τὰ διαδοχικὰ κύματα μεταβάλλουσι διαδοχικῶς εἰς μαγνήτην. Τὸ τοῦ κυλίνδρου ἄκρον, μεταβαλλόμενον εἰς μαγνήτην, ἔλκει καὶ ἀπωθεῖ τὴν κυκλικὴν πλάκα, ἥτις τοιοῦτοτρόπως πάλλεται. Ἐν συνόλῳ δὲ ἡ σκευασία τοῦ κ. Μπέλ, σύγκειται ἐν μὲν τῷ σταθμῷ τῆς ἀναχωρήσεως ἐκ μεμβράνης, ἥτις πάλλεται καὶ παράγει τὰ ἠλεκτρικὰ ρεύματα,

ἐν δὲ τῷ σταθμῷ τῆς ἀφίξεως ἐκ κυκλικῆς πλακῆς, ἥτις πάλαι δια τῶν διαδοχικῶν ἠλεκτρικῶν βευμάτων καὶ παράγει τὸν αὐτὸν εἶον καὶ αἱ μεμβράναι ἤχον.

Ο. Γ. Ι.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ.

Ἐπὶ μαρμάρου, ὕψ. 0,60 πλ. 0,45 πᾶχ. 0,16, εὐρεθέντος ἐσχάτως ἐν Ἐρυθραῖς, ἀποσταλέντος δὲ τῷ Μουσεῖῳ ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Λάτρη, προέδρου.

Ἐδ[ο]ξ[ε]ν [τῆ] βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, Πρυτάν[ε]ω, Στρατηγῶν, Ἐξεταστῶν γ[νώ]μη· ἐπειδὴ Φάνης Μνησιθέου ἀν[ή]ρ ἀγαθὸς ὢν καὶ εὖνους διατελλεῖ εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἐρυθραίων, πᾶσαν προθυμίαν ἐνδεικνύμενος, χρήματά τε ἐσὴν[ε]γκεν ἄτοκα καὶ εἰς τὴν ἐκπεμφθῆσαν στρατιωτῶν καὶ τῆς ἀκροπόλεως τὴν κατασκευῆν, δεδόχθαι τῇ [βου]λῇ στεφάνωσαι Φάνην Μνησιθέου χρυσῶ σ[τε]φάνῳ στατήρων φιλιππειῶν πεντήκοντα καὶ ἀναγγεῖλαι τοῖς Διονυσίοις ὅπως δὲ ἀναγγελησεται ἐπιμεληθῆναι Ζηνόδοτον τὸν ἀγνωσθέντα δεδόσθαι δὲ αὐτῷ καὶ ἐμ Πρυτανείῳ σίτησιν ἀναγράψαι δὲ τὸ ψήφισμα τότε εἰς στήλας δύο καὶ θεῖναι μίαν μὲν εἰς τὸ Ἀθηναῖον, μίαν δὲ εἰς τὸ Ἡράκλειον, ἵνα ἅπαντες εἰδῶσιν ὅτι ἐπιστάται ὁ δῆμος χάριτας ἀποδιδόναι κατ' ἀξίαν τῶν εἰς αὐτὸν εὐεργετημάτων.

Ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακῆς ὕψ. καὶ πλ. 0,40 πᾶχ. 0,8, εὐρεθείσης ἐν Ἐρυθραῖς καὶ ἀποσταλείσης παρὰ τοῦ κ. Γεωργίου Λάτρη προέδρου.

Ἄριστα Βίωνος Ἀμμ. . . . .
μήτηρ δὲ Ἀπολλοφάνου χαῖρε. . . . .

Ἐπὶ πλακῆς, ὕψ. καὶ πλ. 0,28, πᾶχ. 0,6, εὐρεθείσης ἐπὶ τοῦ Πάγου, νῦν δὲ εἰς κατοχὴν τοῦ κ. Συμεῶνος Πασσαδοπούλου.

Ἀγαθοκλῆς Ἀρχελάου Βαιθυνὸς Νεικαίου φιλόλογος ζήσας ἔτη κ' χαῖρε. Ὁ τοῦτο καταλύσας δώσει τῇ πόλει X φ'.

Ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακῆς, ὕψ. 0,63. πλ. 0,38 εὐρεθείσης εἰς Βρούλλα, δωρηθείσης δὲ τῷ Μουσεῖῳ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Μιλάνου.

Μάρθα Ἀσκληπιάδου
χρηστί
χαῖρε.

Ἐξ ἐκτυπώματος ληφθέντος ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ χωρίου Μασσάτ καὶ τοῦ κ. Σταυρῆ Κωνσταντινίδου. Ἐπὶ ἀνεστραμμένης στήλης, ὑποκασταζούσης τὴν ἁγίαν τράπεζαν τῆς ἐκκλησίας τοῦ μνησθέντος χωρίου.

VIA . RE . . IVN
Αὐτοκ[ρά]τωρ Καῖσαρ . . .
. . . . . ου υἱὸς σεβασ . .
ἀρχιερεὺς μέγιστος, δημ[α]ρχικῆς ἐξουσίας
τὸ . . . αὐτοκ[ρά]τωρ τὸ κά, ὑπατος . . . . .

Ἐξ ἀντιγραφῆς κ. Ἀριστοτέλους Μ. Φορτρίερου.

Ἐπὶ βάρου ἐκ λίθου λίαν τετριμμένου καὶ ἐφ' οὗ τὰ γράμματα πολλαχοῦ ἐξηφανισμένα, ὕψ. πλ. καὶ πᾶχ. 0,10 περίπου, εὐρισκομένου εἰς Θυμινὰ τῆς νήσου Χίου.

ΟΠΙΑΣ . . . . . ΟΝΑΝΔΡΑΜΕΝΙΠΗ
ΥΜΟΡΟΝΚΛ . . . . . ΘΙΜΕΝΟΝ
ΓΊΣΙΝΥΠΑΣΤΡΕΠ . . . ΟΚΑΘΑΡΠΑΣΘΕΝΤΑΧΑΡΩΝ
ΛΚΤΟΥΣΕΝΕΡΩ . . . . ΣΚΟΤΙΟΥΣΘΑΛΑΜΟΥΣ
ΚΟΣΙΚΑΙΔΥΕ . . . . ΞΑΣΑΝΥΣΑΝΤΑΚΕΛΕΥΘΟ
ΗΤΟΝΦΙΔΙΑΣΑΚ . . . . Ο . ΦΥΛΑΚΑ
Ο . ΟΝΤΕΥΕ ΩΚ ΚΡΑΤΙΣΤΟΣΕΤΑΙΡΟΣ
ΟΡΓΗΣΚΑΙΦΘ ΤΑ . . . . ΕΝΕΙΜΕΓΕΡΑ
ΛΟΙΓ . . . . ΡΕ ΑΤΑΤΡΑΠΟΝΟΣΠΑΡΟΔΕΥΕΙΣ
ΠΑΡΙΘΙ
ΔΕΣΣΕΜΟΥΣΟ . . Ρ
ΕΟΡΤ

ἦτοι

ἄνδρα Μένιππον

ὠκύμορον κ . . . . . φθίμενον
χεραῖν ὑπ' ἀστρέπτοιο καθαρπασθέντα Χάρωνος
ἐς πακτοὺς ἐνέρων καὶ σκοτίους θαλάμους
εἴκοσι καὶ δὴ ἑτῶν . . . . ἀνύσαντα κελεύθους
αἰνητὸν φιλίας ἀκριβέος φύλακα
τευξε κράτιστος ἑταῖρος

Βλ. περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης «Χιακά» Βλαστοῦ Τ. Β' σελ. 225. Πολλὰ τῶν συμπληρώσεων ἐφείλονται εἰς τὸν γηραιὸν τοῦ γένους διδάσκαλον κ. Σουρίαν, νῦν γυμνασιάρχην Χίου.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Τὰ ἐν Γερμανίᾳ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ἢ τὰ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κατηγορίας. 1ον εἰς γυμνάσια, 2ον πρακτικὰ σχολεῖα (realschulen) 3ον εἰς βομηχανικὰ σχολεῖα καὶ 4ον εἰς προκαταρκτικὰ ἦτοι πολυτεχνεῖα. Ἐν Πρωσσίᾳ, ἔχουσα πληθυσμὸν 23 ἑκατομμυρίων ψυχῶν, ὑπάρχουσι 266 γυμνάσια ἢ

προγυμνάσια, ἐν οἷς φοιτῶσι μὲν 80,000 μαθηταὶ διδάσκουσι δὲ 3842 καθηγηταί· τὰ γυμνάσια ταῦτα προπαρασκευάζουσι τοὺς μέλλοντας νὰ ἀκούσωσι πανεπιστημιακὰ μαθήματα. Οἱ μαθηταὶ τελοῦσι κατ' ἔτος 50 ἕως 80 μάρκα (62 1)2 ἕως 400 φράγκα, κατ' αὐτὰς δὲ πῶς ἴσθαι τὸ προσωπικὸν τῶν καθηγητῶν, οἵτινες πληρόνοντα, ἔτησίως 2 ἕως 5 χιλιάδας μάρκα, ἦτοι 2, 250 ἕως 6250 φράγκα. Ὁ διευθυντὴς τοῦ

γυμνασίου ενίοτε έχει μεγαλειότεραν ἀμοιβήν και κατοικίαν. Τὰ *realschulen* ἢ πραγματικά σχολεῖα ἐυστήθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐκπαιδεῦσαι ταχύτερον τῶν γυμνασίων τοὺς προωρισμένους εἰς τὸ ἐμπόριον και τὴν βιομηχανίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς δὲν ἐπέτυχε καθ' ὅλα και παρετηρήθησαν πολλαὶ ἐλλείψεις ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ἤδη ἀσχυλοῦνται νὰ εἰσαγάγῃσι τὰς ὑπὸ τῆς πείρας ἀποδειχθείσας ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεις. Ἀπ' ἐναντίας τὰ βιομηχανικὰ σχολεῖα εἰσι καλῶς διοργανισμένα και δίδουσι καλοὺς καρπούς. Αἱ ἀρχαῖαι γλῶσσαι, ἑλληνική και λατινική, δὲν διδάσκονται, τὴν ἑλλειψιν δὲ ταύτην ἀναπληροῦσιν οἱ καθηγηταί, κατὰ τὸ ἐνδόν, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀρίστων μεταφράσεων τῶν κλασικῶν συγγραφέων και διὰ τινῶν μαθημάτων περὶ τῆς τέχνης και φιλολογίας τῶν ἀρχαίων. Τοιαῦτα σχολεῖα ὑπάρχουσι 92, ἐν οἷς διδάσκουσι 813 καθηγηταί και διδάσκονται 17,806 μαθηταί, ἀνήκοντες εἰς τὰς διαφόρους τῆς κοινωνίας τάξεις. Οἱ ταύτας ἐπισκεπτόμενοι ξένοι ἀποροῦσι διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν σιγὴν κατὰ τὸν χρόνον τῆς διακοπῆς τῶν μαθημάτων. Παρατηρήσαντός τινος ὅτι πυθαγόρειος ἐπικρατεῖ σιγὴ, ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος ἀπήντησεν ὅτι «ἡ ἀρχὴ δὲν ἐνεθάρρυνε τοὺς μαθητὰς εἰς τὸ παίζειν,» και ὅτι «προτιμᾷ (ἡ ἀρχὴ) τοὺς ἡσύχους νέους». Ἡ τέταρτη κατηγορία περιλαμβάνει τὰ στοιχειώδη σχολεῖα.

Ραπτική μηχανή.—Μεταξὺ τῶν ἐφευρέσεων, αἵτινες διεδέχθησαν αἱ μὲν τὰς δὲ ἀπὸ ἡμισαίων ἐκατονταετηρίδος, καταλέγεται και ἡ τῶν ραπτικῶν μηχανῶν, μετρία μὲν τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ πλείστου λόγου ἀξία πρακτικῶς, διότι ἀπεδείχθη λίαν ὠφέλιμος εἰς τὰς πτωχὰς τάξεις.

Ὁ πρῶτος ἐφευρετὴς τῆς μηχανῆς ἦν Γάλλος ράπτης, Θιμονιὴς (*Thinonniere*) καλούμενος. Οὗτος ἠγνόει ὅπως τὴν μηχανικὴν, πλὴν ἀπὸ πολλοῦ διανοεῖτο νὰ ἐφεύρῃ ἐργαλεῖον, δι' οὗ νὰ δύναται νὰ ράπτῃ εὐκόλως πλείστα ἐνδύματα· τόσον δὲ κατεγί-

νετο, ὥστε παρήτησε τὴν τακτικὴν ἐργασίαν του, ἐξ ἧς εἶχε πορισθῆ οὐσίαν τινὰ, και κατήνησεν εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν. Ἡ ἐπιμονὴ του ὅμως κατέβαλεν ἀπάσας τὰς δυσχερείας και τῷ 18-9 κατώρθωσε νὰ κατασκευάσῃ ἐργαλεῖον χρῆσιμον τοῖς ράπταις, τὸ δὲ ἐπὶ τὸν ἔτος ἡ κυβέρνησις παρεχώρησεν αὐτῷ δίπλωμα ἐφευρέσεως και τὸ δικαίωμα τοῦ μονοπωλείου. Ὁ Θιμονιὴς μετέβη εἰς Παρισίους και τῷ 1831 συνεταιρίσθεις μετὰ τινος καταστήματος συνέστησεν ἐργοστάσιον ἐν ᾧ ἐτέθησαν 80 ραπτικαὶ μηχαναὶ πρὸς κατασκευὴν στρατιωτικῶν ἐνδυμάτων. Ἐνοεῖται ὅμως ὅτι ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἐτάραξε τοὺς κύκλους τῶν ἐργατῶν, οἵτινες ἐστασίασαν και συνέτριψαν τὰς μηχανὰς, ὁ δὲ Θιμονιὴς ὤφειλε ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ Παρισίων, διαλυθέντος ἐνταυτῷ τοῦ ἐταιρικοῦ ἐργοστασίου.

Τῷ 1834 ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, ἀλλὰ μετὰ δύο ἔτη και πάλιν ἀνεχώρησεν ἄνευ ἐλαχίστου πόρου και μέχρι τοῦ 1848 οὐκ ὀλίγα ὑπέστη πρὸς τελειοποίησιν τῆς μηχανῆς, ὅπερ ἐπὶ τέλους κατώρθωσεν.

Ἡ ραπτικὴ μηχανὴ κατ' ἀρχὰς εἰργάζετο δι' ἐνὸς νήματος και μιᾶς βελόνης, ἀλλὰ κατόπιν οἱ Ἀμερικανοί, ἰδίως ὁ Ἡλίας *Howe*, ἐτελειοποίησαν αὐτήν, ὥστε νὰ ράπτῃ διὰ δύο νημάτων και δύο βελονῶν (προσθεθείσης κερκίδος διὰ δεύτερον νῆμα). Ἦδη δὲ ὑπάρχουσι μηχαναὶ διὰ ράπτας, ὑποδηματοποιούς, κεντητὰς, κλ. κτλ. και τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο κατέστη ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διὰ τὰς οἰκογενεῖας ἰδίως αἵτινες ζῶσιν ἐκ τῶν ἐργῶν τῶν χειρῶν των.

Ἐπ' ἐσχάτων ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπίσημος ἐκθεσις περὶ τῆς ἀναπτύξεως ἢ ἐλαβεν ἢ κατασκευῆ τῶν ραπτικῶν μηχανῶν. Ἐντὸς τριακονταετίας ἡ μηχανὴ αὕτη ἐπέφερον ἐν τῷ κόσμῳ γενικὴν ἀναστάτωσιν· ἀλλὰ κυρίως ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπέφερον ἀποτελέσματα καλὰ. Ἡ πτωχὴ οἰκοδόμοισινα δύναται νὰ ἐνδύῃ καθαρῶς τὰ τέκνα της και ὅχι νὰ φέρῃσι ταῦτα βράκη, ἡ δὲ πτωχὴ ἐργάτρια δύναται νὰ κερδαίνῃ τὸν ἐπιούσιον δι' ὀλιγωτέρου κόπου. Πολλοὶ κατ' ἀρχὰς

προεῖπον ὅτι αἱ ραπτικαὶ μηχαναὶ θὰ καταστρέψωσι τοὺς ράπτας και τὰς ραπτρίας· εὐτυχῶς ὅμως οὐ μόνον ἡ πρόρρησις δὲν ἐπληθύνθη, ἀλλὰ και τὸ ἐναντίον συνέβη.

Τὸ παρελθὸν ἔτος μόνον τὸ κατάστημα τοῦ Σίγγερ (ἐν Λονδίῳ) ἐπώλησεν ἐν ἑκατομμύριον ραπτικὰς μηχανὰς, ὧν πολλαὶ χιλιάδες ἐστάλησαν εἰς Κίναν.

* *

Ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις πρόξενος τῆς Ἀγγλίας, κ. *Hass*, διηγείται ἐν ἐπιστολῇ, δημοσιευθείσῃ δι' εὐρωπαϊκῆς ἐφημερίδος, ὅτι ἔκαμε τὴν περιουσίαν τῆς γῆς — 26,000 μίλλια, ὧν 16,000 διὰ θαλάσσης και 9,000 διὰ ξηρᾶς — εἰς 68 ἡμέρας και ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπητοῦντο μόνον 62 ἡμέραι, ἀπολέσας ἕξ ἐκ κακοκαιρίας ἐν τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ. Ἀναχωρήσας ἐξ Ἀλεξανδρείας διήλθε διὰ Βρεντησίου, Παρισίων, Λονδίνου και Νέας Ὑόρκης και μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας ἀφίκετο εἰς Σάν Φραγκίσκον· τὴν μεταξὺ δὲ τῆς πόλεως ταύτης και τῆς Πλοκουχάμας ἀπόστασιν διήνυσεν εἰς 20 ἐπίσης ἡμέρας· μετὰ 6 ἡμέρας ἦν εἰς Καντώνα και μετὰ 40 εἰς Κεϋλάνην. Ὁ πλοῦς μέχρι τοῦ Σουεζ διήρκεσε 12 ἡμέρας, μετὰ τινος δὲ ὥρας ὁ πρόξενος ἀνεχώρει δι' Ἀλεξανδρείαν.

* *

Ἐλέφας εὐρεθείς ἐντὸς τοῦ πάγου ἐν Σιβηρίᾳ.—Κατὰ τινὰ τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς Ζωολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Γαλλίας ὁ κ. Μπαῦλ ἀνήγγειλεν ὅτι πρὸ τινῶν μηνῶν οἱ Ῥώσοι εὗρον ἐν τῇ Σιβηρίᾳ νέον ἐλέφαντα, ἐντελῶς διατηρημένον· ἐδυνήθησαν δὲ νὰ γευθῶσιν ἐκ τῶν σαρκῶν τοῦ ζώου. Ἡ εὕρεσις αὕτη οὐδόπως ἀποδεικνύει, κατὰ τὸν κ. Μπαῦλ, ὅτι οἱ ἐλέφαντες ἔζησαν εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἀλλ' ὅτι κατὰ τινὰ ἐποχὴν τῶν μεγάλων κατακλυσμῶν ἐδυνήθησαν νὰ μεταφερθῶσιν ὑπὸ σφοδρῶτατος ρεύματος ἀπὸ τῶν Ἰμαλαίων μέχρι τῆς Σιβηρίας, ὅπου ἀνεχαιτί-

σθησαν ὑπὸ τῶν πάγων· ἄλλως τε ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς διὰ τοιαύτην μεταφορὰν εἶναι ἐλάσσων ἢ ὅσον νομίζει τις. Οἱ ἐλέφαντες, οἵτινες ἦσαν πολυαριθμότατοι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, δὲν εἶχον ἀγίχθη μέχρι Σιβηρίας· πολλοὶ ἔστησαν καθ' ἑδὸν ἀφέντες τὰ δόντα και τοὺς ὀδόντας, και ἐκ τῶν τελευταίων τούτων κατασκευάζουσιν οἱ Σίνοι ἀπὸ πολλοῦ τὰ γλυπτὰ ἐξ ἐλέφαντος ἔργα των. Ὁ κόμηξ Οὐγκὼ, ἀναφέρων περὶ τοῦ κατακλύσμου ὅστις παρέσυρεν ἐλέφαντας εἰς τὰς βορείους χώρας, προσθέτει ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ και Ἀμερικανοὶ ἀλιεῖς ἐξάγουσιν ἐκ τῆς βορείου θαλάσσης διὰ τῶν δικτύων των κατ' ἔτος χιλίους περίπου ἐλεφαντόδοντας.

* *

Ταχύτης τοῦ ἀνέμου.—Τυφὼν ἀνηκούστου σφοδρότητος ἐνέσκηψε τὴν 24 Ἀπριλίου, ὥραν ἑσπέρην ἐκτὴν, ἐπὶ τῆς Γαλλοβαστῶν, πόλεως εἰς Τεζᾶς τῆς Ἀμερικῆς. Καθ' ἡ γράφουσι πρὸς τὸν *Κήρυκα* τῆς *Νέας Ὑόρκης*, ἡ ταχύτης τοῦ ἀνέμου ἔφθανε εἰς 63 μίλλια τὴν ὥραν. Πολλοὶ οἰκίαι ἐκρημνίσθησαν και πολλοὶ ἐφονεύθησαν ἀνθρώποι. Ὁ τυφὼν διήρκεσεν ἐν τέταρτον τῆς ὥρας.

* *

Κατὰ τὸ ἀπελθὸν ἔτος ἐξεδόθησαν ἐν Γερμανίᾳ 10132 συγγράμματα, ἤτοι 1146 θεολογικά, 983 ἱστορικά και γεωγραφικά, 1629 διδακτικά, 1635 περὶ ὠραίων τεχνῶν διαπραγματευόμενα, 1329 νομικά και πολιτικά, 818 πραγματευόμενα περὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν, 703 ἱατρικά, 190 μαθηματικά και ἀστρονομικά, 339 στρατιωτικά, 531 ἐμπορικά, 443 γεωργικά και δασονομικά, 386 περὶ τεχνῶν, κτλ. Παρατηρεῖται ὅτι κατ' ἔτος ἐλαττεῖται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκτυπομένων θεολογικῶν συγγραμμάτων.

* *

Φοβερὰν ποιεῖ θραύσιν ὁ κίτρινος πυρετὸς ἐν Ῥίῳ Ἰανειρῷ (Βρασιλία), ἰδίως δὲ ἰδεκατίσθησαν τὰ πληρώματα τῶν πλοίων. Τὸ κακὸν ἀποδίδεται εἰς τὸν ἔκτακτον καύσωνα (τὴν νύκτα τὸ θερμόμετρον Ῥεωμόρου σημειοῖ τοῦλάχιστον 26 βαθμοῦς ἄς φαντασθῆ τις τὴν ἡμέραν). Ἡ ξηρασία εἶναι φρικτή.

* *

Ἐπίθεσις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὀρυκτῶν ἐλαίων. — Ἐξοχος Ῥώσσοι χωρικός, Μενδελὲφ καλούμενος, ἐδημοσίευσεν ἐν τινι γερμανικῷ περιοδικῷ ἀξιόλογον ὑπόμνημα περὶ τῶν ὀρυκτῶν ἐλαίων. Ὁ συγγραφεὺς δὲν πιστεύει ὅτι τὰ ἔλαια ταῦτα προέρχονται ἐκ τῆς διαλύσεως ὀργανικῶν ὑλῶν, διότι εὖρον τοιαῦτα καὶ εἰς μέρη ἄτινα ὀλιγίστα περιεῖχον ὀργανικὰς ὑλὰς, ἥτοι εἰς Πενσίλβανίαν. Παρὰδέχεται δὲ ὅτι τὸ κέντρον τῆς γῆς πρέπει νὰ περιέχῃ μέγαν ὄγκον μετάλλων, ἰδίως σιδήρου, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μειγμένον, καὶ ἐκ τῶν μιγμάτων τούτων, ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν τοῦ ὕδατος, τῆς θερμότητος καὶ τῆς πίεσεως, διαλύονται μεταλλικὰ ὀξειδια καὶ μίγματα ὕδρονου καὶ ἄλλων ὑγρῶν οὐσιῶν.

* *

Ἐγκυκλοπαιδεία κινεζικῆ. — Κατὰ τὸ Ἀθήναιον, τὸ Βρετανικὸν μουσεῖον προτίθεται νὰ προσθήσῃ εἰς τὴν βιβλιοθήκην του σπανίαν, περίεργον καὶ ὀγκώδη κινεζικὴν ἐγκυκλοπαιδείαν ἣτις ἤδη πωλεῖται ἐν Πεκίνω. Ἡ ἐθνικὴ τῶν Παρισίων βιβλιοθήκη ἀπὸ πολλοῦ εἶναι κάτοχος κινεζικῆς ἐγκυκλοπαιδείας συγκεκριμένης ἐκ 50 τόμων εἰς 4ον καὶ ἀποκαλουμένης *Koukir-i-tógh* ἀνάγεται δὲ εἰς ἐποχὴν ἀναλογούσαν πρὸς τὸ 220 ἔτος μ. Χ.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι, λέγει ὁ Χρόνος, ὅτι μεταξὺ πολλῶν ἀρχαιοτάτων ἀνακαλύψεων, γενομένων καὶ ἐφαρμοσθειῶν ὑπὸ

τοῦ εὐφυοῦς αὐτοῦ λαοῦ, θεωρουμένων δὲ ὡς νέων, εὐρίσκεται ἡ χρῆσις τῶν ἀναισθητικῶν οὐσιῶν. Ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἴσως καὶ πολὺ πρὶν, οἱ Κινεζοὶ χειρουργοὶ μετεχειρίζοντο τοιαύτας οὐσίας, ἄς ἀπεκάλουν *Χάο θῶ* καὶ ἔδιδον εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τῶν μᾶ ἔη, ἥτοι ἰνδικὸν κάνναβι μετὰ τινα λεπτὰ ὁ ἀσθενὴς κατήντα ὡς νεκρὸς καὶ ἔμενεν ἀναίσθητος εἰς τὰ δῆγματα, τὰς ἐντομὰς καὶ αὐτὰς τὰς ἀποκάψεις τῶν μελῶν του.

* *

Δρόμος μεταξὺ περιστερᾶς καὶ ἀτμαμάξης. — Ἡ ἐφημερὶς *Φόρδην Μόρδην* διηγείται ὅτι ἐσχάτως ἐξετελέσθη ἐπὶ τῆς μεταξὺ Δούβρου καὶ Λονδίνου σιδηροδρομικῆς γραμμῆς περίεργος δρόμος μεταξὺ ἐκτάκτου ἀμαξοστοιχίας κομιζούσης τὸ ταχυδρομεῖον καὶ περιστερᾶς φεροῦσης ἀγγελμα διὰ τὸν πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας.

Τὸ πτηνὸν τοῦτο κατάγεται ἐκ Βελγικῆς καὶ εἶναι ταχυδρομικόν. Ὅτε ἡ ἀμαξοστοιχία ἀνεχώρει ἐκ Δούβρου Γάλλος ὑπάλληλος ἀπέλυσε τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς θυρίδος ἀμάξης. Τὸ πτηνὸν εὐθὺς ἐπέταξεν εἰς ὕψος ἡμίσεος μιλίου καὶ περιεστράφη κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, μεθ' ὃ ἐτράπη τὴν πρὸς τὸ Λονδίον.

Ἀφ' ἐτέρου ἡ ἀμαξοστοιχία, ἥτις οὐδαμῶς σταματᾷ, ἀλλὰ βαίνει μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως, ἔτρεχε μὲ ταχύτητα 60 μιλίων καὶ κατ' ἀρχὰς τὸ πτηνὸν καθυστέρει· οἱ ὑπάλληλοι μάλιστα τοῦ σιδηροδρόμου πρόβλεγον ὅτι ἡ μικρὰ ἀγγελιαφόρος ἐμελλε νὰ ἠττηθῆ ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς τῆς ἀτμαμάξης δυνάμεως· ἀλλ' ἡ περιστερὰ μετ' ὀλίγον ἀνεγνώρισε τὴν ὁδὸν καὶ ἐτράπη τὴν εὐθείαν διερχομένη διὰ τοῦ Μαιήδου καὶ τοῦ Σίττιγξ βόρν, ὥστε ἐκέρδαιεν 6 1/2 μίλια, τῆς ἀποστάσεως μεταξὺ Δούβρου καὶ Λονδίνου διὰ τῆς πτήσεως πτηνοῦ οὐσὶς 70 μίλια, ἐνῶ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἶναι 76 1/2 κατώρθωσε δὲ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον εἴκοσι λεπτὰ πρὸ τῆς ἀτμαμάξης. Ε.